

چەند ووتاریک له باره‌ی جهنگ:

چۆن حکمه‌تییه‌کان، کۆمونیزم سوک و پسا ده‌کهن!

سه‌لام عه‌بدوڵڵا

ده‌ستپاڤگرتن به‌سه‌ر سه‌رچاوه‌ی نه‌وت و گاز، بازرگانی چه‌ک، جه‌نگ به‌ریاکردن، قه‌رکردنی که‌رتی خزمه‌تگوزارییه‌ ده‌وله‌تییه‌کان، بێکارکردنی کرێکاران به‌کۆمه‌ل، سه‌رله‌نوێ دابه‌شکردن بازاره‌کانی جیهان، ناوه‌ندی کارو هه‌لوێستی پۆژانه‌ی ده‌سه‌لات و سیستیمی سه‌رمایه‌داری جیهانگیره: بۆرژواکان، دوور له‌ نه‌توه‌و ئایین، له‌سه‌روه‌و تا بن پێیان، به‌ مۆدی‌رنترین چه‌ک، خۆیان پڕ چه‌ک کردووه، قه‌له‌په‌شکه‌کانیشیان به‌ زمانی "مۆدی‌رن" له‌ پێش و پاشی پیکلامی شه‌رکه‌ته‌کانیان به‌ "کالا"ی جه‌سته‌فرۆشی ئا‌فره‌تان، بانگه‌وازی جه‌نگ ده‌کهن!

وه‌زیری حکومه‌تی پاریس ده‌رووی جه‌نگی ئە‌لمانی (فۆلکه‌ رویه‌ه) له ۲۰۰۱/۳/۶ وتی: (گرنگی نه‌وتی قه‌وقاز بۆ بازاری ئۆروپی تا دی زیا‌تر ده‌بێت. . . . له‌ تونێله‌کانی ئاسیای ناوه‌نده‌وه تا ئازهربايجان به‌ره‌و ئۆروپا (. . .) به‌ریاکردنی جه‌نگ نزیك بووه‌ته‌وه). له‌ بپاره‌ سیاسیه‌کانی به‌رگری له‌ سالی ۱۹۹۲دا نووسراوه: (بۆری ناوه‌ندی ئە‌رکی له‌شکری ئە‌لمانی ئە‌وه‌یه "دابینکردنی ئازاد و بێ ته‌گه‌ری گه‌یشتن به‌ که‌ره‌سته‌ی خا‌و و بازاره‌کان له‌ هه‌موو جیهان). بۆیه ئە‌لمانی هه‌ول د‌ه‌دات له‌شکریه‌که‌ی سه‌رله‌نوێ پێیکه‌خت و بیکه‌ به‌ له‌شکریه‌کی به‌ توانا بۆ ده‌ستپوه‌ردان و داگیرکردن له‌ هه‌موو جیهان. ئە‌لمانی ده‌یه‌وێت به‌م هه‌نگاوه‌ سه‌رله‌شکری یه‌کیته‌ی سه‌ربازی ئۆروپی بکات. له‌ ۱۹۹۸حزبی سۆسیال دیموکراتی ئە‌لمانی له‌ نووسینه‌ ستراتژییه‌که‌ی "ده‌ریای قه‌وقاز، ناوچه‌ی دواپۆژ" ده‌نووسن: (له‌ به‌رزه‌وه‌ندییه‌ سه‌ره‌تاییه‌کانی ئابووری ئۆروپی ئە‌وه‌یه "به‌شداریکردنی راسته‌وخۆیه‌ له‌ نه‌وتی زۆری قه‌وقاز و شه‌رکه‌ته‌کانی". *
له‌ گه‌ل هاوپیهمانیته‌ی سۆسیال دیموکرات و سه‌وزه‌کان، بازرگانی جه‌نگ ته‌قییه‌وه. پۆژنامه‌ی به‌رلین له‌ یه‌کشه‌مه‌ی پاریس هه‌والی مه‌ره‌خه‌سی پێدانی ئیکسپورتی چه‌کسازی به‌نرخ‌ی ۹، ۹میلیارد مارک له‌ سالی ۲۰۰۰بلا‌وکرده‌وه، له‌ به‌راوردکردن له‌ گه‌ل سالی پێشیدا، ۴۰٪ زیادی کردووه. ** پێشی دوو پۆژیش له‌ ته‌له‌فزیون، رییۆتایژیک له‌ باره‌ی چه‌که‌ نوپه‌کانی ئە‌لمانی پێشکه‌شکرا: کابریه‌ک به‌ ده‌مامکه‌وه، جاریک ده‌مانچه‌ و جاریک (ژی سی) له‌ قوربا‌و چلپا‌و ده‌رده‌کات و ته‌قه‌یان پێده‌کات-واته‌ هیچ کاریان لێ ناکات- و به‌ شانازییه‌وه‌ ووتیان (ئێستا هێزی تاییه‌تی ئە‌مریکی له‌ ئە‌فغانستان ئە‌م چه‌کانه‌ به‌کار ده‌هێنن!! هیچ که‌س به‌ قه‌د پێشه‌سازانی چه‌ک و نه‌وکه‌ره‌کانیان نه‌خه‌نیون.

حزبی سه‌وزه‌کانیش، به‌په‌سه‌می بوون به‌ حزبی جه‌نخواز! ۲۰ساله‌ باسی سیاسه‌تی ئاشتیخوازان ده‌کهن، که‌چی ئێستا (پێشتریش له‌ یوگسلافیای پاریس) ده‌نگ به‌ به‌شداربوونی له‌شکری ئە‌لمانی ده‌ده‌ن له‌ جه‌نگی ئە‌فغانستان. "هوشیاری تاییه‌تی ئە‌م حزبه‌" له‌وه‌دا به‌دی ده‌کریت، هیچ له‌باره‌ی پارگرتنی چه‌کدرووست کردن یا که‌مکردنه‌وه‌ی ئالین، له‌وه‌تی له‌ ده‌سه‌لاتدایه، هه‌نگاو به‌ هه‌نگاو سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌ و پیلانی جه‌نگی سه‌رمایه‌دارانی ئە‌لمانی جی به‌جی ده‌کهن، که‌چی هێشتا ده‌لین "ئیمه‌ وه‌ک حزبی ئاشتیخوازان ده‌میننه‌وه"!! فۆلگه‌نگ کێرکه، قسه‌که‌ری فراکسیون (پی. دی. ئیس) له‌ په‌رله‌مانی ئە‌لمانی وتی: (سه‌وزه‌کان وه‌ک حزبیکی ئاشتیخواز له‌سه‌ر شانۆی سیاسی مائا‌وایی کرد). *** راستیکه‌ی ئە‌وه‌یه ده‌میکه‌ مائا‌وایی کردووه، به‌لام له‌ کۆنگره‌ی رۆستۆک به‌ په‌سه‌می ده‌نگیان بۆ جه‌نگ و ده‌ستپوه‌ردانی سه‌ربازی ئە‌لمانی له‌ جیهان راگه‌یان.

هه‌روا له‌سه‌ر ئاستی سیاسه‌تی حکومه‌تی سۆسیال دیموکرات و سه‌وزه‌کان هه‌مبه‌ر په‌نابه‌ران و به‌ گشتی "بیانییه‌کان"، زۆر شپه‌تر بووه. ترس بلا‌وکردن له‌ "بیانییه‌کان" و ناوزه‌دکردنیان به‌ تیرۆریست، به‌ناوی ئاسایشی دانیش‌توانه‌وه، ده‌یان‌ه‌وێ مۆری په‌نجه‌ بنیینه‌ سه‌ر شناسنامه‌کانیان، هه‌موو که‌ناله‌کانی په‌یوه‌ندیکردن کۆنترۆل ده‌کهن، هه‌موو هه‌واله‌کان به‌وپه‌ری وریاییه‌وه‌ له‌سه‌ر ئاستی فۆرموله‌ و کارتی‌کردنه‌کانیان په‌خش ده‌کهن (ته‌نانه‌ت له‌شکری ئە‌مریکا له‌ ئە‌فغانستان رینگا له‌ پۆژنامه‌نووسیکی هۆله‌ندی ده‌گرن، وینه‌یان بگریته‌!) . به‌گشتی سیستیمی کۆنترۆلی نوێ به‌رپه‌وه‌ده‌بن، ئۆستای ئە‌م هه‌نگاوه، "به‌رپز" وه‌زیری ناوه‌وه‌ی ئە‌لمانی (شیلی) یه‌.

به گشتی له ئەلمانیا خەریکن ئاسەواری ئەو مافە دیموکراتییانە کە بە خەباتی چەندین ساڵە دەسکەوتوو، بێسپەنە. دەشتوانم بێم زۆربەى بپیار، کۆبوونەوهکانیان. . . هتد بەنهیى بەپێوه دەچن، ئەو زانیارانەى دەستمان دەکەوێت، زۆر کەمە و هەرگیز له میدیاکانی خۆیان باسی ناکەن.

ئەو سەرلەنوێ له هامبۆرگ هەپەشەى دیپۆرتکردن له ۳۰۰ رۆما و سنتی دەکەن. بپیری حکومەت ئەمەیه: (به ئارەزوی خۆتان له ولاتەکهەمان دەرچن، دەنا دیپۆرتان دەکەین!) ****

بەرامبەر بەم هێرشە "نۆیە" جیھانییە، کۆمونیست، ئاشتیخواز، هێزی چەپ بانگەوازی موقاوەمەتی جۆراوجۆر له دژی جەنگ، ملیتاریزم، بیکاری، چەوساندنەوهی ئافەرتان، پاسیزم و فاشیزم دەکەن. له بانگەوازی دژ بە جەنگ نووسراوه: (ئەم جەنگە دژی مافی گەلانی و تەنها خزمەت بە بەرژەوێندی کەمایەتیە کە دەکات نەک هەژاران و چەوساوەکانی دنیا. . . ئەم جەنگە، جەنگێکی پەروانییە. . . ئیمەى دژە جەنگ، قوتابی و خوێندکار، نقابی و بیکار، پەنا بەر و کۆچبەرەکان و دژە جیھانگیری، له نیوان ۱۰ و ۱۲/۱۵ له بەرلین له دژی سیاسەتێک کە رەتی دەکەینەوه، خۆپیشانان دەکەین. له هەمان کاتدا، پتر له ۱۰۰ ۰۰۰ ۱۰۰ کەس له برۆکسل له پیناری ئۆروپایەکی کۆمەڵایەتی، دیموکرات و ئاشتیخواز پڕۆتێست دەکەن! . . . راپووستیت جەنگ!).

له سەر ئاستی جیھان پەپەسەندنیکی گۆنەپەرەستانە بۆ پیشەوه دەچیت، له سەردەمی قەیرانی ئابووری جیھانییدا، سەرمایه داران، " بهشیۆهیهکی دیموکراتییانە" ئەو حزبانە دەهێننە حوکم، کە ۱۰۰٪ گۆرپایەلیان دەکەن، له ئیتالیا هاوپەیمانی راستەرە فاشیستەکانی حوکم دەکەن، له ئەسپانیا کۆنزەرقاتیفەکان، له ئەمریکا کۆمارییەکان، له ئۆسترالیا موحافزە راستەرەوهکان، له بەریتانیا و ئەلمانیا سۆسیال دیموکراتەکان، ئیستا له دەنیمارکیشت راستەرەوهکان هاتنە حوکم. یابان بۆ یەكەم جارە له پاشی جەنگی جیھانی دووهمەوه، هێزی سەربازییان بۆ بەشداریکردن له جەنگ پەوانەى دەریا دوورەکان کرد. له کاتی پەخشکردنی ئەم هەوالە، هەوالنێرەکه وتی "ئەم بەشدارییە بۆ ئەوهیه پیزی یابان له جیھان کەم نەبیتەوه!!". سەیر ئەوهیه، له زۆربەى ناوچهکانی ئەفغانستان، دەسلاتی نەگریسی تالیبان تەفروتونا بوو، کەچی زلهێزەکانی دنیا تازە بە تازە لهشکرکێشی دەکەن، سیناریۆی پاش تالیبان پێکدەخەن! جگە لهویش جەنگ له دژی دەسلاتی کورەکیان له عێراق رادەگەین، هەروا له دژی سۆمالییا، کۆریای باکور، سوریا و یەمەن. . . وچەندین ولاتی تر رادەگەین. ئیستا بۆمان پوونتر بوووه، بۆچی بوش لهسەرەتای جەنگ پراگەیانان وتی "جەنگ له دژی تیرۆریزم، ۱۰ سال دەخایەنیت!!"

چینی سەرمایه‌داری ئیمپریالیزم، لایەنە پێرۆزەکانی، واتە قازانج و چەوساندنەوه به دندان و نینۆک بەرگری دەکات، دەبی لهبەرامبەر زەبرۆزەنگی سەرمایه‌داری، به زەبرۆزەنگی شۆرشگێرانەى پڕۆلیتاریا پووبه‌پووی رابوووستینەوه.

کاتی ئەلمانیا له ۱۹۰۴ تا ۱۹۰۷ گەلانی هیریرۆ و ناماس کۆمەڵکۆر دەکەن، رۆزا لۆکسمبۆرگ دەنوسى: (له کوی بوون. . . پەوتی چەککرن لەناو پەرلەمان، کاتی لهشکرى ئەلمانیا ئافەرت و مندالە بى دیفاعەکانی هیریرۆ بۆ بیابانەکان راون، بۆ ئەوهى لهوئى به شیۆهیهکی سامناک بمرن؟). کاتی له ۱۹۱۱ ئیمپریالیزمی ئەلمانى پاپۆریکی بۆمبا بۆ (مەغریب) یان پەوانەکرد، رۆزا و کارل بانگەوازی کرێکاران و زەحمەتکێشانان کرد بۆ پڕۆتێستکردن له دژی تاوانی جەنگە ئیمپریالیستی و سیاسەتی کۆلۆنیالیزم، له هەمان کات پسوای شۆفینیزی سەرکردایەتی سۆسیال دیموکراتیان کرد. رۆزا و کارل لیبنخت، له دژی فراوانخوازی ئەلمانیا له تورکیا، بانقی ئەلمانى و سەرمایه‌دارانی پیشەسازی (سیمز و گروب) به هاریکاری حکومەتی تورکیا، لادیکانیان وێرانکرد، خەباتیان کرد، هەمان شت له دژی قەلاچۆکردنی ئەرمەنەکان له تورکیا به بەشداری کردنی لهشکرى ئەلمانى. ****

ئیستا و به تایبەتی له پاش موقاوەمەتەکهی جینوا، هەندى له هیزە چەپەکان، دیسکسیونى پێگاکرتنەبه‌ری خەباتی چەکداری دەکەن. ****. هەر له م رۆژانەیش کتیبتی (جەنگ-قەیران-بزوتنەوهی ئاشتى) له لایەن نووسەر قۆلف قیتسل که سەر به گروپی (لۆپۆس) ه دەرچوو. قیتسل له و پڕوایەدايه که دەبی به‌رهو رێگای دامەزراندنی ئەنتی ئیمپریالیزم بپوین. . .

بەرامبەر بە هێزی کۆمونیست و هیزە پیشەکه‌وتوخوازه‌کان، نەوکه‌ران و گومانلیکراوه‌کان پڕوپاگاندە بۆ لیبرالیزمى نوێ دەکەن، له م باره‌یه‌وه فزه‌یان لیوه نایەت، ئەگەر هینرانە قسە ئەوا وهک سه‌گیکى خویپری له ئاستی ئەم خەباتە ملیونییه، پڕوپاگاندەى جەواشه‌کارانەى ئۆروسینتریزم به هەموو پەهەندەکانییه‌وه، بلاوده‌کەنه‌وه.

لێرهدا هەر بۆچوونێکی رۆژا لۆكسمبۆرك دینمهوه كه ده‌لێت: ماوه بلیتم، من لهو باوه‌رهدام، ده‌بێ ئهم ده‌وله‌ته له‌ناو بېریت! *****

ئهم ده‌وله‌تانه كه ئامیریکی ده‌ستی سه‌رمایه‌داره‌كان، له پیناوی په‌رژه‌وه‌ندییه‌کانی خۆیادا، کوشتن و وێرانکاری بلا‌وده‌که‌نه‌وه‌و هەر وه‌ك ده‌سه‌لاتی فاشیستی سه‌ددام، هه‌میشه‌ خۆیان له‌سه‌ر حه‌ق داده‌نین!

کرێکاران، بیکاران و ئافره‌تانی چه‌وساوه‌ ته‌نها خه‌باتکردن و مو‌قاومه‌ت له پیناوی جیهانیکی باشت، دوور له هه‌موو جۆره‌کانی چه‌وسانه‌وه‌یان بۆ نه‌ماوه‌ته‌وه!

٢٠٠١/١١/٢٨

سه‌رچاوه‌کان:

ده‌رباره‌ی ملیتاریزه‌کردنی یه‌کێتی ئورپا، ووتاری راینه‌ر رووپ.

** پۆژنامه‌ی یونگه‌ قیلت له ١١/٢٦، ووتاری ئارتۆلد شوپلته‌سه‌ل

*** هه‌مان سه‌رچاوه، ووتاری راینه‌ر بالسیروۆقیان

**** مالپه‌ری نادر. ئۆرگ، ١٠/١٨

***** گوڤاری به‌ره‌ی سوور، لاپه‌ره‌ی ٧٧-٧٨

***** مالپه‌ری نادر، ئۆرگ له ١١/١٨

***** گوڤاری به‌ره‌ی سوور، لاپه‌ره‌ی ٧٣

پیم بلی کێ باسی تیرۆر ده‌کات،

پێتده‌لێم به‌کێ ده‌لێی تیرۆریست!

ده‌میکه‌ تیرۆر، جه‌نگ، زه‌بروزه‌نگی (تاکرپه‌و، گروپ و ده‌ولتی) بووه‌ به‌بابه‌تی دیسکسیون و به‌کاره‌ینانیان له‌لایه‌ن زانا، فیلسۆف، خه‌باتگێژه‌ شۆرشگێز و هێزه‌ کۆنه‌په‌ره‌سته‌کان. له‌م باره‌یه‌وه‌ پیناسه‌و بۆچوونی جیاوازه‌یه‌. میدیای باو، تیرۆریان کرد به‌ زاراوه‌یه‌ك و ته‌نها یه‌ك په‌هه‌ندیان پێدا و به‌ یه‌ك په‌نگ پۆشیان و به‌ مرۆڤایه‌تی پێشکه‌شیان کرد! وای ئی هات، زۆر كه‌س به‌و ئاوازه‌ سه‌رخۆش بوون و هه‌ندیکه‌ش به‌ هوشیاریه‌یه‌وه‌ هاواریان کرد: بمرئ تیرۆر!

ئهم زاراوه‌یه‌ش بوو به‌ بواریك، وه‌ك بواره‌کانی تر بۆ چه‌واشه‌کاری به‌ کاریانه‌ینا. به‌رامبه‌ر به‌وان، بیرو بۆچوونی تر هه‌یه‌، مه‌رج نییه‌ له‌ گه‌ڵ تیرۆر بن، به‌لام ووتی كه‌سانی لێهاتوون، نه‌ك ووتی كۆمینه‌تاتۆره‌ زه‌رده‌ به‌ کرێگه‌راوه‌کان كه‌ به‌ هه‌موو زمانه‌کان، وه‌ك تووتی قسه‌ی خاوه‌نه‌کانیان ده‌لێنه‌وه‌ یا له‌ کالقامیانه‌وه‌ فره‌بێژی بی سه‌مه‌ر ده‌که‌ن.

له‌ نامه‌یه‌کی ئه‌نگلز بۆ جینی مارکس: (. . . کاتیك بپوسه‌کان گه‌شتن، نه‌متوانی به‌پرووی ئاره‌زووی به‌شداریکردنم له‌ جه‌نگ رابووهمستم. له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ویلێش تاچه‌ ئه‌فسه‌ر بوو، كه‌ هه‌ندێ به‌توانایه‌، چووم بۆ لای و بووم به‌ یاریده‌ری. له‌ چوار شه‌په‌ به‌شداریم کرد. . . وای ده‌بینم، به‌شداریکردنی یه‌کێك له‌ كه‌سه‌کانی گوڤاری رینانی نوێ له‌ جه‌نگ، کاریکی باشه‌، چونکه‌ هه‌موو دیموکراته‌ فره‌پێژه‌کان له‌ بادن و بالاتینیت بوون، شانازی به‌و کاره‌ قاره‌مانانه‌وه‌ ده‌که‌ن كه‌ هه‌رگیز خۆیان درووستیان نه‌کردوه‌. ده‌بوايه‌ سه‌ر له‌ نوێ گویمان له‌ هه‌مان چیرۆك ببیت: به‌پێژه‌کانی گوڤاری رینانی نوێ زۆر ترسنۆکن له‌وه‌ی بجنگین، به‌لام تاچه‌ كه‌سێك له‌ هه‌موو دیموکراته‌ به‌پێژه‌کان نه‌جه‌نگا، من و کینکل تاچه‌ جه‌نگاوه‌ر بووین. . . (له‌ نامه‌کانی مارکس و ئه‌نگلز، لاپه‌ره‌ ٤٣-٤٤ وه‌رگێراوه‌)

ئێرنیستۆ کاردینال له‌ ولامی پرسپاریکدا ده‌لێ: من له‌و برۆایه‌م، هه‌موو شۆرشگێزه‌کانی ئه‌مریکای لاتین، ئه‌و بیروپرایه‌یان هه‌یه‌ كه‌ شۆرشێکی ئاشتیانه‌ به‌ باشت ده‌زانن. فیدل کاسترۆ له‌ تشیلی وتی (ده‌بێ زه‌بروزه‌نگ ته‌نها له‌ حاله‌تێکی ئه‌و په‌ر به‌کاربه‌ینیت، شۆرشێکی ئاشتیانه‌ باشته‌. ئه‌مه‌ هه‌مان پراکسیسی سیاسی ماو تسی تونگ بوو له‌ چین. شۆرشگێزی راسته‌قینه‌ دوژمنی زه‌بروزه‌نگه‌، ژبانی ده‌وێ نه‌ك مردن. به‌لام حاله‌تی وا دیته‌ پێش، شۆرش ده‌بێ زه‌بروزه‌نگ به‌کار به‌ینیت. به‌لام هه‌ندێ جار رووداویك دیته‌ پێشی كه‌ ده‌بێ شۆرش زه‌بروزه‌نگ به‌کار به‌ینیت. هه‌ندێ جار ده‌بێ زه‌بروزه‌نگ به‌کاربه‌ینیت، چونکه‌ ده‌سه‌لاتدار، خۆویستانه‌ ده‌سه‌لاته‌که‌ی نادا به‌ده‌سته‌وه‌. . . ئهم جۆره‌ زه‌بروزه‌نگه‌ زۆر له‌سه‌ره‌قه‌. . . ئه‌مه‌ مافی به‌رخۆدانه‌. . .

له‌سه‌ر پرسپاری: ئایا تۆ ده‌توانی چه‌ك هه‌لبگریت و گوله‌بارانی مرۆڤه‌ بکه‌یت؟

به لأم لینین چەندین پرسپاری پەوا دەخاتە پێش چاوا: ئایا ئەو تیرۆر نییە، پاپۆری جەنگی ھەموو جیھان، ولایتی برسی گەمارو دەدەن؟ ئایا ئەو تیرۆر نییە، نوێنەرە دەرەکییەکان، بە پشت بەستن بە پاراستنی دیپلوماتیان، پاپۆرینی گاردە سپییەکان ئۆرگانیزە دەکەن؟ ئەمە پەویەندی ھەبە بە ھێرشێ جەتە جیھانییەکان، بە پێگای جەنگی لەشکرێکی وەحشی، کە مەژۆ ناتوانیت بە وشە، بە سەلماندن یا بە ھەر ئامیڕیکی تر، پاشەکشەیان پێبکات (لینین ۳۰، لاپەرە ۲۱۲) . . . "بە لأم دەسلاتی سۆفیت لە تیرۆرەو سەرچاوەی نەگرتوو (جلد ۳۰، لاپەرە ۳۱۷) ئەم تیرۆر تەنھا وەلامدانەو ھەبە تیرۆری بۆرژوازی، چونکە پۆزیتسیونیکی مام ناوەند نییە لە نێوان تیرۆری گاردە سپییەکان و پێداویستی وەلامدانەو ھەبە سوودی تیرۆری سۆفیت (جلد ۲۲، لاپەرە ۳۷۰) . . . ھەرگیز نابێ ئەو پروپاگەندە چەپەلانە، خۆشەویستی مەژۆقاییەتی ئەرنیستۆ تیشی جیقارا لە بیرمان دەربکات! ئەم تیرۆریستە" ئیستایش لە سەرتاسەری جیھان، وەك سەمبۆلی موقاوەمەتی نەو ھەبە نوێی ماوەتەو ھەبە. لە پۆزیتستیەکانی مانکی ئۆکتۆبەر دژ بە یەکیتی ئۆروپا لە بەلژیکا، ھەزاران کچ و کوپی ولاتە ئۆروپییەکان، بە کراسی سوور، پاراوە بە وێنە جیقارا خۆپیشاندانیان دەکرد. ھێزە ئەنتی فاشیستەکان بە شانازییەو ھەبە ناوی شاری بەرگری و سەرکەوتنی "تیرۆریست" ستالینگراد بەرز دەکەنەو! لە کوردستانیش بە شانازییەو ھەبە باسی تیرۆر و توندپەوی پاپەرپووەکان لە دژی تیرۆری ھەبە فاشیستەکان دەکریت. . .

پۆزیت لە ووتارە ئاماژەپێکراوەکەیدا، ئەم پرسپارە بە جیئە دەکا: ئایا ئەو تیرۆر نییە، لە بواری ژێر دەسلاتی ئیمپریالیزمی جیھانی، سالانە ۵۰ ملیون مەژۆق- لە نێوانیان ۱۵ ملیون مندال لە برساندا یا بە ھۆی پەتایەک کە دەکارێت بەری پێبگیریت. . . گیانیان لە دەست دەدەن؟

قێرنە سپیمان لە وتاری (ھیکەمۆنی و بەرەرییەت) دەنووسیت: (لە سەرەتای ۱۹۹۹ لەشکری ئەمریکی لە ھەموو دنیا بئەبەیان دامەزراندوو، لە ۱۹۹۸ د، ۳۵ ھەزار سەربازی ئەمریکی لە ۲۵۰۰ ئۆپیراتسیونی تاییەتی بۆ دەستتێو ھەبەدان لە ۱۱۲ ولات بەشداریان کردوو. لە ۷ سالی پابردوودا، ۲۷ مارشی سەربازی و دەستتێو ھەبەندا کە نرخێ گشتی ۲۰ ملیارد دۆلارە بەشداریان کردوو. بیل کلینتۆن، تیکرا، ھەرسێ رۆژ جارێک ھەرمانی تەقاندنی بۆمبێکی کرۆز داو (لە دێر شیبیگل، ژمارە ۱۹۹۹/۵۲، لاپەرە ۱۳۴) .

پرسپاری پەوای ئەم مەژۆقە ھەبە: ولاتە پێشە سازییەکان ۲۰٪ پێکدەھێنن لە دانیشتیوانی زەمین، کەچی برپاری ژیان و نەمان لە سەر دوا کریکار و جووتیاری جیھان دەدەن، لە سەر ئاستی کری، نانی پۆز و پوشاکی مندالیان برپار دەدەن. . . ئایا ئەمە تیرۆر نییە؟ میدیاکان پاش ۹/۱۱، پۆزی چەندین بار، تالیبانە نەگرسەکانیان پێشان دەدا، چۆن لە گۆرەپانەکە کابول دەستپێژی ئافەرەتیک دەکەن. . . بەمە و دەیان راپۆرت دەیانەو یت بیسەلمێنن، تالیبان و ئیسلام چەند دێندە و دژە ئافەرەتن. من لاریم لە تاوان و وەحشیگەری ئیسلام نییە، بە لأم ئەم کوشتن و زەوتکردن و پەفاندنە ناو کۆمەلگای مۆدێرن بۆچی پۆزانە پوودەدەن؟ ئەو ھەبەلە نووی، دوینی تالیبانە ئۆروپییەکان (ئۆروپییە تالیبانەکان) ، کە لە ئینتەرنێت، بازگان و سەیرکەری پۆرنۆگرافی مندالان دەکەن، لە ئەمریکا، ئەلمانیا، ھەرنسا، بەریتانیا، ھۆلەند، بەلژیک، ئەسپانیا. . . ھتد دەسگیرکران. چ جیاوازییەک لە نێوان ئەم دوو زەبروزەنگە ھەبە؟ پەنگە یەکیک بلی تالیبانەکان بە پیتی شەریعە ئەو تاوانە دەکەن، لە ئۆروپا و ئەمریکا یاسا پێ بەم جۆرە تاوانانە نادەن، ئەو ھەبە پێ ھەستیت، سزای قورس دەدریت. بە لأم پرسپارەکە بایەخ بە شتیکی تر دەدات: بۆچی ئەم تاوانانە پوو دەدەن؟ ئیسلام تەنھا یەک پووی تاوانەکە ھەبە، ئەو ئەوانی تر؟ تازە "مۆدێرنەکان" ی کوردستان بە ھیچ شێو ھەبەک باسی پووی دژری تری تاوانەکان ناکەن! کەسانی وا گیل دەناسم، پشتگیری لە تیرۆریزمی جەنگی فاشیستە عەرەبیان دەکرد. لە نامیلکە یەکیداتوو ھەبەتی: (ئیمە وای دەبینین، مەحکومکردنی داگیرکردنی کووھیت لە بەر ئەو ھۆیانە سەرەو ھەرووست نییە. بە ھەمان شێو، ميسریش مەحکوم ناکەین، ئەگەر ھاتوو پۆزیک، سعودیە ی عەرەبی داگیر بکات و سعودیەکان بپۆخینن. ئیمە لە گەل کۆمەلگای- ھۆز نین. لاپەرە ۱۴- ھۆ و بناغەکانی قەیرانی کەنداو، بە زمانی ئەلمانی) .

و ھەبە بلی پۆزیمی فاشیست لە عیراق دەسلاتی ھۆزی تکریتییەکان نییە! کەس و حزبی پێشکەوتوو خاوتان بینیو ھەبە پشتگیری لە جەنگی کۆنەپەرەستانە بکات؟)

مەبەستم لەم ووتارە ئەو ھەبە، تاوانی بە یەکچاوسەبیرکردنی جەنگ، تیرۆر، زەبروزەنگ بۆ چەندین جاری تریش بھەمە پێش چاوا! ئەرکی ئیمە ئەو نییە، بە شێو ھەبەک لە شێو ھەبەکان جەنگی دوژمنانی مەحکوم نەکەین، بە پێچەوانەو ھەبە، دەبی پێش ھەموو شتیکی بە روونی ھۆی شەرەکانیان بزانی، بە ھەموو ئامیرەکانی خەبات لە دژیان پاو ھەستین و سوود لە بچوکترین بواری ھەبەگرین

بۆ پساوکردن و لیدانیان (هەر به خۆپیشادانهوه تا دهگاته توانای چهك بهكارهێنان! ئهوه هەر جهنگ، تیرۆر و زهبروزهنگی هێزی چینی شۆرشگێڕه، بنه‌مای ژیانی ئاشتی و دۆستایه‌تی گه‌لان داده‌مه‌زرێنیت.

۲۰۰۱/۱۲/۸

تیببیتی: ئه‌م جوړه بۆچونه شیوعیانه، شوینی تیگه‌یشتن هه‌ندی كه‌س و ناوه‌ند نییه، بۆیه هه‌ول ده‌دهن، به‌ناوی نه‌ینی یا به‌ شیوه‌یه‌کی دزیوانه، لێره و له‌وێ به‌تالی فكر و هۆشیاریان ده‌ربهرن، هه‌ندی جار به‌ هۆهینانه‌وه‌ی ئه‌خلاقیه‌نه! به‌لێن به‌و جوړه كه‌سانه ده‌دهم، ئه‌گه‌ر ماركس و لینین و زاناكانی تر له‌ گۆره‌كانیانه‌وه هه‌ستانه‌وه، هه‌ول ده‌دهم بیانیه‌نیم بۆ لای جه‌نابی ئه‌و كوردانه تا فێریان بكه‌ن، "جنیو" به‌نه‌یاره‌كانیان نه‌دهن، "به‌ریزه‌وه" بنوسن. . . من ئیستا "تیگه‌یستم" كه‌ په‌وشت و شیوازی نووسینی ئه‌و كه‌سانه له‌ په‌وشت و شیوازی ماركس و لینین به‌رزتره!!

هۆی راستیی ئه‌م جه‌نگه . . .

بزوتنه‌وه‌ی ئاشتیخواز، پۆشنبیرانی ئازادخواز، شیوعی و چه‌په‌كان

له‌ كوێ پاره‌ستان؟

(۱)

له‌ پیناوی كیشانی لوله‌ی نه‌وتی كازاخستان (نزیکه‌ی ۲۸ ملیارد ته‌ن نه‌وتی تیدایه، واتا دووه‌م یه‌ده‌کی نه‌وت له‌ جیهان) ، به‌ناو زه‌مینی ئه‌فغانستان تا ناو پاکستان، CIA و موخابه‌راتی پاکستانی، به‌ هه‌موو توانایه‌کیان پشتگه‌ریان له‌ بزوتنه‌وه‌ی تاله‌بان كرد، تا ده‌سه‌لاتیان به‌ ده‌سته‌وه‌ گرت. پێشتریش وه‌ك هه‌موومان ده‌زانین، بن لادن و بزوتنه‌وه‌ی ئیسلامی له‌ ئه‌فغانستان، ئالای ده‌ستی پۆژئاو و ئه‌مریکا بوو له‌ دژی "روسه‌ تیرۆریسته‌كان". ئه‌ی ئه‌مرۆ بۆ چی؟ له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی بن لادن و ئه‌لقاعیده به‌رپرسیارن له‌ ئه‌كتسیونه‌كه‌ی ۹/۱۱ یا هۆی تره‌یه‌؟

ئه‌م پرسیاره ده‌مانگه‌ پێنیته‌وه بۆ پێشی سی‌ سال. ئه‌و كاته‌له‌ گۆفاری ISW ژماره‌ ۴۰ كه‌ له‌ لایه‌ن سه‌نته‌ری سۆسیال-ئیکۆلۆگی بۆ لیتۆیینه‌وه‌ی ئابووری، نووسرابوو: بیره‌وانه‌ ستراتیزه‌كانی سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌ی ئه‌مریکا، باسی "پشتینی سیاسی زه‌وی له‌رزه‌" ده‌كه‌ن كه‌ له‌ به‌لقانه‌وه تا قه‌وقاز و سنووری چین ده‌گریته‌وه. ده‌بێ ئه‌م بواره له‌ به‌رزه‌وه‌ندی پۆژئاو و نه‌ریته‌كانیدا، توندو تۆل بکریت، له‌ کاتی پێوستیشدا، به‌ریگای سه‌ربازیه‌وه. له‌ ۱۶/سپتیمبه‌ر/۱۹۹۷ له‌ كازاخستان، به‌ به‌شداري له‌شكري ئه‌مريكي، تورکی و هه‌ر سی کۆماره‌كه‌ی ئاسیای ناوه‌راست-كازاخستان، تورکمنستان و ئوسبه‌کستان-یه‌که‌م مانۆفه‌ری سه‌ربازیان ئه‌نجام دا. فڕۆکه‌ جه‌نگیه‌کانی ئه‌مریکا سی‌ جار به‌ ئاسمانی ناوچه‌که‌ فڕین. پۆژنامه‌ی زیوریخ له‌ ۱۷/۹/۱۹۹۷ نووسی: (په‌یامی سیاسی ئه‌م مانۆفه‌ره له‌ به‌رچاوه. واشینتون، توانا و ویست و ئاره‌زووی خۆی و هاوکاره‌کانی له‌ ناوچه‌که‌، له‌سه‌ر ئاستی سه‌ربازیشه‌وه پێشاندان.) - ده‌توانن هه‌موو بابه‌ته‌که له‌ کتیبی ئیلکترۆنی (سوو پۆژمان بووه‌و) كه‌ له‌ مالپه‌ری www.nuserikurd.com بلاوکراوه‌ته‌وه، ببینن.

ئه‌م به‌لگه‌نامه‌یه‌ پێشانمان ده‌دات كه‌:

۱/ ئه‌مریکا ده‌میکه‌ خۆیی بۆ جه‌نگی به‌رفراوان و درێژخایه‌ن له‌م ناوچه‌یه‌ ئاماده‌کردوه.

۲/ ئه‌كتسیونه‌كه‌ی ۹/۱۱ ئه‌م كارتیكرده‌ی هه‌بوو: بیانوه‌ینان بۆ مۆبیلكردی میدیا و خیراكردی ئه‌م جه‌نگه!

۳/ ئه‌م جه‌نگه هه‌یچ په‌یوه‌ندی به‌ "جه‌نگی شارستانییه‌كان" له‌ پیناوی ئازادی و دیموکراتیه‌ت و مافی ئافره‌تانه‌وه نییه. ئه‌گه‌ر وا بوا، ئه‌وا ده‌بوایه‌ پێش چه‌ندین سال جه‌نگ له‌ دژی سعودیه، قه‌ته‌ر، ئیمارات و ئێران و سوودان. . . به‌رپا بکرا. له‌ جه‌زایه‌ر نزیکه‌ی ۵۰ه‌زار كه‌س به‌ ده‌ستی درنده‌ شمشیر له‌ ده‌سته‌كان كوژران، هه‌یچ ولاتیکی "شارستانی" نه‌هاته‌ گۆ. ته‌نها گێله‌پیاوه‌كان به‌ فرمیسی جه‌نه‌راله "شارستانییه‌کانی" پینتاگۆن و میدیاکانیان هه‌لخه‌له‌تان و كه‌وتنه‌ هاوپشتی له‌ گه‌ل "خه‌لكی ئه‌مریکا" له‌ دژی "تیرۆری وه‌حشیگه‌ری". ئه‌وه‌ته مه‌نسور حیکمه‌ت (بۆ نمونه) به‌شیوه‌یه‌کی زۆر هه‌زلی، ده‌هۆل بۆ هه‌یرشی ئه‌مریکا لێده‌دات.

مه‌نسور ده‌لێ: (به‌لام پوڤاندنی تالیبان له‌لایه‌ن سوپا ده‌ره‌کی یه‌کانه‌وه‌ خۆی له‌ خۆیدا مه‌حکوم نییه‌ . - ئۆکتۆبه‌ر ٢٤ه‌له‌ ١٥/١٠) هه‌ر لێره‌شدا ده‌لێ: (بزووتنه‌وه‌ی "ئێساندۆستانه‌"، و ئاشتیخوازانه‌ وه‌لامی هه‌لومه‌رجی ئه‌مرۆ ناداته‌وه‌. به‌لام نفوزی ئه‌م بزووتنه‌وه‌یه‌ به‌تایبه‌ت له‌نیۆ خه‌لکی ساده‌ی کۆمه‌لگای غه‌ریبی دا، به‌ هۆی دژی زه‌بروزه‌نگی و ئێساندۆستی و هه‌روه‌ها محافه‌زه‌کاری خۆبه‌خۆی خه‌لکه‌وه‌، زۆر فراوانه‌. . . هتد. مه‌نسور زۆر به‌ شیوه‌یه‌کی نزم، درۆیش هه‌لده‌واسی، گوايه‌ ئه‌و هیزانه‌" هه‌لویستیکی به‌م جوړه‌ ده‌خه‌لاتی ئه‌مریکا له‌ ئه‌فغانستان مه‌حکوم ده‌کات، به‌لام له‌ به‌رامبه‌ر حوکمرانی تالیباندا خۆی به‌ به‌رپرس نازانیت، خه‌لک هاندان له‌ دژی موسلمانه‌کان و پاسیزم مه‌حکوم ده‌کات، به‌لام هۆیه‌ک نابینی بۆ گوشاردانان له‌سه‌ر ئیسراییل و ئه‌مریکا به‌ قازانجی خه‌لکی فه‌له‌ستین" ئه‌مه‌ هه‌ر به‌ جارێک درۆیه‌، چونکه‌ زۆریه‌ی هه‌ره‌ زۆری کۆمونیست و چه‌په‌کان، له‌ دژی هه‌سه‌ر له‌سه‌ر عیراق پاوه‌ستاون و پشتگیری له‌ خه‌باتی فه‌له‌ستینیکانیش ده‌کهن. ئه‌مجار زۆر به‌ پوونی ده‌لێت: له‌به‌رامبه‌ر خودی هێرش ئه‌مریکا بۆ سه‌ر ئه‌فغانستان ده‌کرێ چی بێن. ئایا" ده‌ست له‌ ئه‌فغانستان هه‌لگرن!" هه‌لویستیکی مه‌به‌دئی و پێشپه‌وه‌؟ خه‌لکی ئه‌فغانستان و ئۆپۆزیتسیونه‌که‌ی شتیکی دیکه‌ی جگه‌ له‌ مه‌تان پێده‌لێن. . . ". (بۆ نموونه‌، بپوانه‌ مالپه‌ری [www. hemid. com](http://www.hemid.com) بۆ ئه‌وه‌ی به‌یاننامه‌ی حزبی کۆمونیستی ئه‌فغانستان-به‌زمانی فارسی- ببینن و به‌راوردی بکه‌ن له‌ گه‌ل درۆکه‌ی مه‌نسور)

ئایا ئه‌م بۆچوونانه‌، نه‌فهرت نییه‌؟

هه‌لگری خه‌لاتی نۆبۆل کونته‌ر گراس (ببورن گراس پیاویکی ساده‌یه‌!!) ، ئیمزای بانگه‌وازی خۆپیشاندانی پۆزی ١٣/١٠ له‌ شتوتگارد، کرد. پۆمانووسی هیندی ئارونده‌هاتی روی له‌ وتاریکی دا، ئه‌مریکا وجه‌نگه‌که‌ی به‌ به‌رپرسیار ده‌زانیت و زۆر به‌ توندی مه‌حکومیان ده‌کات و ده‌لێت که‌ بزووتنه‌وه‌ی تاله‌بان به‌ده‌ستی خودی ئه‌مریکاوه‌ درووستکراوه‌ و نه‌وکه‌ریان بوون. (فرانکفۆرته‌ ئه‌لگامین له‌ ٢٨/٩) . له‌ شاریکی بچوک وه‌ک گویتنگن، دوو پۆژ له‌ سه‌ر یه‌ک نزیکه‌ی ١٠٠ئه‌نتی ئیمپریالیست، ئه‌نتی فاشیست و کۆمونیست له‌ پۆزی ١٠/١٠٩کاتژمێری ١١ه‌ه‌و خۆپیشاندانیان له‌ دژی جه‌نگ به‌ریاکرد. درووشمه‌که‌یان- نا بۆ ئه‌مریکا، نا بۆ بن لادن و ئه‌لمانیا، خه‌بات ده‌که‌ین له‌ پێناوی جیهانیکی تر-. وه‌ک پڕۆتێستیک، بانقیک و چه‌ندین دوکانی ناو شاریان وێرانکرد. سه‌ره‌پای ئه‌وه‌ی ئه‌م ئه‌کتسیونه‌ بچوک بوو، به‌لام هیزیکی له‌به‌رچاوی دا به‌ بزوتنه‌وه‌ی دژ به‌ جه‌نگ له‌ ئه‌لمانیا!

هه‌موو حزبه‌ کۆمونیسته‌کان، هه‌موو پیکخواه‌ ئه‌نتی فاشیست و پاسیسته‌کان وه‌هه‌موو بزووتنه‌وه‌ی ئاشتی له‌ ئه‌لمانیا و له‌ سه‌ر ئاستی جیهان، له‌ دژی جه‌نگی ئه‌مریکا و ناتۆ خه‌بات ده‌کهن (چه‌ند ساده‌ن ئه‌م هیزانه‌!!) . سکرته‌ریه‌تی حزبی کۆمونیستی ئه‌لمانی له‌ راگه‌یاندنیکیاندا، داوی: (راگرتنی هه‌موو به‌رخورده‌ جه‌نگیه‌کانی ئه‌مریکا و ناتۆ ده‌کهن. . . ده‌بۆ ریکخستنی جیهانی ئیستا بگۆردیت. . . سۆلیداریتیت، یه‌کسانی هه‌موو گه‌لانی سه‌رزهمین، ئاشتی و ئاسایش، ریکخستنی جیهانی نوێی گه‌ره‌که‌) و داوایش له‌ هاوپی، سمپات و دۆسته‌کانیان ده‌کهن، له‌ هه‌موو فۆرمیک خه‌بات له‌ دژی ئه‌م جه‌نگه‌ به‌شاردی بکه‌ن. له‌ به‌یاننامه‌که‌ی حزبی شیوعی ئه‌فغانستان نووسراوه‌: مه‌رگ بۆ جه‌نگی ئیمپریالیزم و کۆنه‌په‌ره‌سته‌کان. له‌ راگه‌یاندنی حزبی دیموکراته‌ سۆسیالیسته‌کان له‌ ٧/١٠ هاتووه‌: (بۆردومان و راکیت لێدان، پاوه‌ستیت! . . . هێرش ملیتاریستی ئه‌مریکا له‌ دژی ئه‌فغانستان وه‌لامیکی هه‌له‌یه‌ له‌ دژی هێرش جه‌نگخواز و تیرۆریستی سێپتیمبه‌ر. به‌ پوونی ده‌رکه‌وت، ئه‌مریکا، هێرش به‌سه‌ر فرۆکه‌خانه‌ ده‌کات، نه‌ک به‌سه‌ر سترکتوره‌ گومانلیکراوه‌کانی تیرۆریسته‌کان.) له‌ ١٣/١٠ زیاتر له‌ ٢٠ه‌زار که‌س سه‌ر به‌ ٦٠ ریکخستن له‌ شتوتگار له‌ پێناوی دژی جه‌نگ و له‌ پێناوی ئاشتی و دادوه‌ری له‌ جیهان خۆپیشاندانیان کرد. هه‌مان پۆژ له‌ به‌رلین ٧٠ه‌زار که‌س بۆ هه‌مان مه‌به‌ست چوونه‌ سه‌ر جاده‌ و داوایان له‌ حکومه‌ت کرد، سه‌رباز بۆ جه‌نگ دژی ئه‌فغانستان نه‌نێرن. مۆدیراتۆری خۆپیشاندانه‌که‌ (یوتا کاوش) وتی: بۆردومانکردنی شاره‌کانی ئه‌فغانستان، "تۆله‌سه‌ندنه‌وه‌یه‌کی" په‌وا نییه‌، به‌لکو جه‌نگیکه‌ی به‌ره‌یه‌یه‌. گۆفاری شتێرن له‌ ١٣/١٠) . شروده‌ی سه‌رۆک حکومه‌ت (سۆسیال دیموکرات) له‌ دژی خۆپیشاندهران وتی: (با رویی ده‌میان له‌وانه‌ بکه‌ن که‌ ئه‌م گپروگرفته‌یان درووستکرد. پۆژئاوا نه‌ ئه‌م گپروگرفته‌ی ویستوه‌ و نه‌یش خوازیاری هه‌لگرتنی ئه‌م ئامرازه‌یه‌). له‌ به‌یاننامه‌ی شورای چه‌پی ئیکۆلۆگی هاتووه‌: (لێدانه‌که‌ی پنتاگۆن و بانق و سینته‌ری دراوی WTC له‌ نیویۆرک، له‌لایه‌ن حکومه‌تی ئه‌مریکی و حکومه‌ته‌کانی ناوه‌نده‌ ئیمپریالیسته‌کانی تری خاوه‌ن به‌رژه‌وه‌ندی و نوێنه‌ری سه‌رمایه‌، وه‌ک هۆیه‌ک به‌کاری ده‌هێنن بۆ هێرش به‌ریاکردن. . . ئه‌وه‌ راستیه‌که‌ که‌ له‌وه‌ سه‌نته‌ره‌دا، له‌ پێناوی سه‌رمایه‌ی جیهانی، چه‌وسانه‌وه‌ی مرۆڤ له‌ سه‌ر ئاستی جیهان به‌کارده‌هێنن. . . سیمای

پرسیار: ئەمڕۆ زۆر لەبارەى جەنگ لە دژی تیرۆریزم دەدوین. هیچ جیاوازییەك لە نێوان جەنگ و تیرۆر دەبینن؟
وەلام: گرتەكە لە پێناسەکردنى تیرۆریزمە. ئەمڕۆ زۆر باسى تیرۆریزمى دەولەتى دەكرێت. ئەوەى ئەمریکا لە دژی عێراق دەبكرت، تیرۆریزمى دەولەتییە، ئەمریکا ئەو مافە بەخۆى دەدات بۆ وەلاتان مارش بكەن، بۆردومانى بكات و ئەوەى بیانەوێت بیکەن، ئەمە تیرۆریزمى دەولەتییە. زاواوى تیرۆرى دەولەتى دەبرینێكە بۆ جەنگ.

پرسیار: ئەو ٥٠٠ ساڵە میژووی جەنگ، كۆمەڵكوژی و كویلیاتى ئەمریکایە لە ئاستى دنیا، كۆمونیست و چەپەكانى ئەمریکای لاتین ئیستا لەم بارەى وەهچى دەلێن؟

وەلام: نەك تەنها كۆمونیستەكان یا چەپەكان، هەموو خەلك لە وەلاتەكانى ئەمریکای لاتین، لە دژی بەرخوردی ئەمریکان. بۆ نموونە سیاسەتیان لە دژی ساندنیستەكان لە نیکاراگوا و دژی وەلاتەكانى تر.

پرسیار: چۆن خەباتى ئەنتى ئیمپریالیزم لە ئورپا وەك سینتەرى دپنایەتى، دەبینن؟ چ بکەن باشە؟ ئەمڕۆ چ ئەركیكیان لە سەرە؟
وەلام: ئەمریکا سەنتەرى دپنایەتییە نەك ئورپا. گرتە گەرەكە ئەوەیە، خاوەن سەرمایە زلهیزەكان لە ئەمریکادان و خاوەن سەرمایە ئورپاییەكان لە پشتمى وانا، پاوەستاوان. من لەو برۆایەدام، ئەمڕۆ دوژمنى سەرەكى مرقایەتى، ئیمپریالیزمى ئەمریکای باكوهر. لە نێوان ئیمپریالیزمى ئەمریکى و ئورپى ناكوکى هەیه، (و یابانىش!) ئیمە هەولەدەهین سوود لەم ناكوکىیە وەرگیرین. هەندى جار، خەلكى وان هەن لەمە تیناگەن، چونكە وا دەبێتە پێش چا وەك بلێى كوبا پشتمگى لە سیاسەتى دەولەتە ئورپاییەكان دەكات. لە نێو ئەم ناكوکىیانەدا كوبایش زۆر دابراوكراره، ناچاركراون سوود لەم ناكوکىیانە وەرگیرین. بۆ نموونە ئیمە پشتمگى لە ئۆیرو ناكەین لەبەر ئەوەى دراویكى (سەرمایە) یەكى بەهیزە، بەلكو وەك ئامرازێك لە دژی دۆلارى هیزدار كە دەسەلاتى بەسەر دنیای گرتووه.

پرسیار: ئیمە نابى لە هیز و پۆلى ئورپا و سیاسەتەكانى بە سەركرایەتى ئەلمانیا كەم بكەینەو. ئەمانیش مەترسییەكى گەرە پێكەهینن. ئەوەى دەلێن زۆر خەترە، چونكە پەيوەندى بە ئەنتى ئەمریکانىزمەو هەیه.
وەلام: واى، راستەكەیت.

(بۆ نموونە شەرکەتە گازەكان و بیولۆگىیەكانى پشتمگىیان لە عێراق كرد. هەموو چەكە ستراتییەكانى عێراق لەسەریان نووسراوه: لە ئەلمانیا درووستكراوه).

پرسیار: ئەگەر دوو جەرەدە لە دژی یەكتر بجهنگین، ئیمە (بۆ نموونە) وەك خەلكى عێراق و كوبا لە كوێ پاوەستین؟
وەلام: كە یەكێك لە دژی زەبروزەنگى ئەمریکا و بریتانیا لە دژی عێراق هەلوپەست وەردەگریت، مانای ئەو نیه پشتمگى لە سەددام دەكات. لە هەموو گرتەر ئەوەیە لەم پرۆتییستەدا، لە دژی دەستدریژی ئەمریکا و بریتانیا پاوەستین. ئەمەش هەلیكە بۆ ئەوەى چەپەكانیش یەك بگرن.

(درووستە، ئەگەر هاویشتى لە گەل خەلكى چەوساوى عێراق بكریت. بە پێچەوانەو، ئەگەر تەنها لە دژی دەستدریژەكەیان بێت، لەلایەن پاگەیانندنەكانى رژیمی عێراق سوودى لى وەردەگیریت).

مانویل: ئیمە وەك حزبى شیوعى كوبى پشتمگى لە هیزە چەپەكانى عێراق دەكەین. بەلام لە ئاستى حكومەتى پەيوەندى دیپلۆماتى هەیه، وەك پەيوەندى دیپلۆماتى لە گەل ئەلمانیا، ئەمە مانای ئەو نیه ئیمە پشتمگى لە ئەلمانیا یا هەر دەولەتێكى تر دەكەین.

پرسیار: لە ژێر بارودۆخى سەختى ئیستای كوبا، دوژمنای شورشى كوبى تا چ ئەندازەىەك توانیوانە سوود لەم بارودۆخە وەرگیرن؟
وەلام: هیچ بەختیكیان نیه، ئەوانە بە ئەمریکاوهر گێرداون و زیاتر لە ئەمریکادا هەن. بۆ كوبا، هیچ ریئالیتییەك نیه تەنها سۆسیالیزم نەبێت، ئەگەر ئەمە نەبێت، دەبین بە كۆلونییەكى ئەمریکى.

پرسیار: لە سیمینارەكەى دویتى وتت كە لە دوورترین دێهاتەكانى كوبادا، قوتابخانەكان كۆمپيوتهریان هەیه؟
وەلام: ئەمە بەرنامەىەكە ئیستا جیبەجى دەكرى. لە هەر سنڤىك بەرنامەى تەلهفزیونى بۆ فیدربوون دابینكراوه. ئەگەر ژمارەكەم بەدرووستى بەبیر بێت، لە ١٦٠٠ قوتابخانە پەپرەو دەكریت. ئیستا ناتوانین بۆ دێهاتە دورەكان كۆمپيوتهر دانێین، ئەمە زۆر گرانه. لە قوتابخانەكانى دێهاتە دورەكان، ئەو تەلهفزیونانە بە هیزی كارەباى سولاریوم بەكاردههینن. قوتابخانەى بچوك (٤-٥) قوتابى هەیه، بەلام ئەو بەرنامەى فیدربوونەیان بۆ دابینكراوه.

پرسیار: کوبا زۆر ههژاره، چۆن پیتانده کریت، بهرنامهی وا جیبه جی بکن؟ ئایا سوود له هاریکاری جیهانی وهرده گرن؟ وهلام: ههلبهت هاریکاری نیونه تهوهیی ههیه، بهلام ئهم بهرنامهیه حکومهتی کوبا پیهه لدهستیت. له بهرنامهی دارایی دهولت، زیاتر له ۳۵٪ بۆ بواری فیبریون خهرج دهکریت. ئیمه بیر له خزمهتکردن و پهڕه پیدانی هه مه لایه نهی مرۆڤ دهکهن، نهک قازانجی بازار! (تیبینی: ئهم بهرنامهیه ناوی (زانکو بۆ هه موو) ه، ملیونان کوبی به شداری له م بهرنامهیه دهکهن. له ۱۰/۲۹ سالیکی به سه ر ئهم بهرنامهیه تپه پری. کاسترۆ له م بارهیه وه وتی: ئهمه گوره ترین زانکوی وه لاته که مانه. . . نویتترین تاقیکردنه وهیه له جیهانی تینویتی بۆ زانست له سه ر ئاستی جیهان-پۆژنامهی گرانما/ئینته رناسیونال- که ئهم هه والهم خوینده وه زۆر به زه بیم به خۆم هاته وه، چونکه پێشی پتر له دوو، پێشنیاریکی له م جوهره م کرد، به لام کێ گویی له پێشاری وا ده بی!! (س)

ئێستا به هۆی قهیرانی چه ند سالی پابردوو، لاوان پاش ته وا بوونی خوینده که یان بیکار ده بن. ئیستا حکومهت بهرنامهیه کی تری ههیه بۆ پهڕه پیدان به زانیی ئه و لاوانه. ئه وه ناکۆکییه که که له وه لاتیکۆ سۆسیالیستی بیکاری ههیه، گرفته که ئه وهیه توانای ئابووریمان نییه، سه رمایه گوزاری بکریت بۆ پهڕه خساندن بواری کارکردن، بۆیشه ناچارین سه رمایه گوزاری ده ره کی قبوڵ بکهین، وهک قوناغیک بۆ رزگار بوونمان له م بارووخه و بۆ ئه وهی پێشه سازیمان تازه بکهینه وه، و بواری کارکردن بۆ لاوه کان خۆش بکهین، لاوه کانمان فیبری ته کنه لۆژیای نوێ دهکهن. له مه دا به گویره ی یاساکی ئابووری بازارێ ئازادی په پیره و ناکهین.

پرسیار: پاش ئه وهی نه ختیک سنوورتان بۆ سه رمایه گوزاری ده ره کی کرده وه، پێژه ی ئه و سه رمایهیه له چ ئاستیکدا بوو؟ وهلام: ئه وه نده نه بوو. به پله ی یه که م له بواری هوتیله کان به کارهینران. ئۆبیکتی هوتیله کان مولکی دهوله تیه، ئه و سه رمایانه ته نها له بواری مینجیمینتی هوتیله کان به کارده هینران. له سالی پابردوودا، له لایه ن شه رکه تیک فهره نسی، کارگه یه کی به ره مه هینانی کاره با به گاز دامه زرا. به لام به پێی ریکه وته نه که مان، پاش ۷ سال ده بیته به مولکی دهوله ت. ریکه وتنی جوړاو جوړ دهکهن. ئیستا له گه ل ۴۰۰ خاوه ن سه رمایه دار ریکه وتیمان ههیه.

دوا پرسیار: وهک بیرمه ندیکۆ کۆمونیست پێشنیاری تۆ چیه له بهرامبه ر سیاسه تی بالاده ستی ئه مپوێ جیهان؟ وهلام: ئه مپۆ کۆنکریت له باره ی جهنگ له ئه فغانستان، ده بی مرۆڤه کان به خۆیان هوشیار ببن به وهی که ئهم جهنگه به هه یچ نامانگه یه نیته. گه یشتیمان به ناشتی له م ناوچه یه، مانای ئه وه نییه، هه مو گرفته کان چاره سه ر ده کرین. ئه مپۆ گرنگ ئه وهیه ئه و جوړه ستراتیژییه ی ئه مریکا نه هیلین سه ریکه ویت. له و بپروایه دام ئهم جهنگه ی ئیستا ههیه له ئه فغانستان ته نها تاقیکردنه وهیه کی ئه مریکیه و درێژه ی ده بیته و بۆ ئه وهیه بزانه چ ئیمکاناتیک ههیه ببن به تاقه ده سه لات له جیهان. زۆر سوپاستان ده که م هه روا زۆر سوپاسی زا بینه ده که م که گفتوگۆکه ی له ئه سیانییه وه بۆ ئه لمانی وه رگێرا.

۲۰۰۱/۱۱/۱۴

(۲)

مه نسوور حیکمهت: ئۆکه ی بۆ جهنگی ئه مریکی له ئه فغانستان!

پیش ماوه یه ک نووسیم (ئیمه له جیهانیکۆ نوقم بوو له ناو تیرۆر ده ژین و چه ندین نمونه یشم هینا بووه وه). له کۆفرانسی ریکخراوی ATTAC، یان تسیگله ر وتی: (جیهانگیر، تیرۆرکی پۆژانه یه. . . سه ره رای به رفراوانی زه به لاهانه ی بازارگانی جیهانی له ده سالی پابردوو، هه ژاری هه رگه شه ی کردوه) (۱).

له ۹/۱۱ دا، "یه که م جار" ئیلزینیک، به هه مو په هه نده کانییه وه، به بی ئارایشکردنیک، له هۆشی هه مو مرۆڤایه تییدا دارووخا: ده زگای سه ربازی و موخابه راتی و ته کنه لۆژی هه یچ ده وله تیک، به قه د ئه مریکا بالاده ست نییه، که چی ئه مجار نه یان توانی پێ له وه ئه کتسیونه بگرن، بینگومان له دوا پۆژیشدا، ناتوانن پێ له کاری وا بگرن. به پرسیکۆ ئه مریکی ئه م پرسیاره ی کرد: (جا -cia- یمان بۆچییه؟)

واته، پێگای تر ههیه، نه هیلن ئه و جوړه ئه کتسیونانه پوو بدات، ئه وه ش ئه وهیه، (بۆ نمونه) ده بی حکومه تی ئه مریکی ده ست له مله وپیه جیهانییه کانی هه لگرت. ئه وه چ لۆژیکیکۆ سه رشپانه یه، بۆ خۆی سیستیمی دیموکراتی هه لبژاردوه، که چی، وهک هه ر دیکتاتوریکۆ تر، له بری گه لی ئه فغانستان، زا هیر شای هه لبژاردوه بۆ سه رۆکایه تی کابینه ی حکومه تی پاش تالیبانه کان!!

Mumia Abu-jamal زیندانییەکی سیاسی ئەمریکییەو بە مردن سزا دراوه، دەنوسیت: (ئافرهتیک بە دەنگیک زۆر خەمگینهوه تاکای له مۆدیراتۆره سەر سوپماوهکە ی کرد، رینگا به پرسپارهکە ی بدات < بۆچی ئەم مەردمانە ئەوهنده زۆر پرقیان له ئیمهیه؟ > پرسپارهکە ی، ئەو بۆچووانه که ئەمۆ میدیاکان بلای دێهه، پيشان نادات، به لکو بۆچوونی ملیونان ئەمریکی، که تەماشای وێرانییەکە ی سینتەری بازرگانی جیهانی دەکن، پر دەبن له نهفرهتیک پەش و پرسپار له خۆیان دەکن: بۆچی؟. ئەمه نمونە ی کاردانهوه ی ئەمریکییە، نمونە ی کلتوریکە، رابردووی خۆی نانسیت، تەنها سبە ی دەناسی و چێژلێردنه جهستهیهکە ی، ئایسکریمەکە ی دەستی و ئۆتۆمبیلە لۆکسۆسەکە ی. . . . بۆردومان کردنی. . . . له ۹/۱۱ دەستی پی نه کرد، ههروا وایش نییه وه ههندی سیاسهتەدار له بارهیهوه دهیلین (جهنکیکه له دژی تسیفیلزاتسیون) مۆمیا ئەبو جهمال له م وتاره ئامازه بۆ وتە ی دیبلوماتیکێ ئەمریکی له پاکستان دهکات که دهلی < ئیمه نه مانویست ئەفغانستان به رهو ناشتی ببهین، به لکو کۆمونیستەکان بکوژن و له ولاتهکه دهریان بکهن > (۲)

من نامە ویت لیستی درندایەتی و تاوانەکانی سیاسەتی ئەمریکی و "ئیسلامی سیاسی" بنوسم، زیاتر، ئەو ئەرک و خەم و حەسرەتەم لە بەرچاوه، چۆن هەندی سیاسەتەداری کوردستان، تا دهکاته (حککا و بهرپرسەکە ی) ، به لیاقهتیکێ تایبهتەوه، له سهه حیسابی کریکاران و زهحه تکیشانی گهلانی کۆلونیالکراو و نیمچه کۆلونی رۆژهلاتی چهوساوه، له پيشی پيشه وهشيان ئافرهتانی ئەم چینه، بۆ رۆژئاوا سهه داده نوینن، دوور له ههه راستگوییەک، به ملکه چیهه وه به شان و بالیان ههله لێن، گوايه، ئەمان "شارستانی و مۆدیرن" و پشتگیری له کۆمه لکوژی خه لکی ئەفغانستان وله پروپاگنده نهگریسه که یان دهکن، ده یانه ویت به سیاسەتی دێرینه ی کۆمه لکوژی ئەمریکاه، درندایەتی "ئیسلامی سیاسی" له ناو ببهین، که چی به ره ی دژ به جیهانگیری (به وه به رفه وانیهه وه) به ریفۆرمبست دهزانن، به ئەرگومینتی پۆلیس و موخابه راتی و میدیای سه رمایه دارهکان، پروپاگنده له دژیان بلاو دهکه نه وه!! ئەم "حزبه" له واقیعدا، زیکتیکن، زمانحالی سۆسیال دیموکراتی ئوروپان، به شیکن له هیزی کۆنترای دژ به شوێش، به ره می تێپوانین و لۆژیکێ رۆشبریکێ ورده بۆرژوان، بۆیه ئەو هه لویسته وه رگرتووه. (م. ح) . ئەوهنده له بۆچوونهکانی نارۆشنه، نارۆشنی دهخاته پال هیزه ئەلته رناتیقهکان، پشتگیری له جهنگی ئەمریکا دهکات، به لام له هه مان کاتدا، رهخنه له کوشتن و بریندارکردنی تسیقلهکان دهگریت. . . . !!

هونه رمه ندان و پۆشنی برانی ئیتالیایی (Jacopo. Fo، Franca. Rama Dario. Fo) له بانگه وازیکیاندا له ژیر ناوی (شانسیک به ناشتی بدەن!) دەنوسن: (فرمیسی کۆمینتاتۆری ته له فزیونهکان شه رمه زارییه، چوونکه به درێژایی ده یان سالی رابردوو، له باره ی تاوانهکانی مه سیحیه پۆژاوا ییهکاندا بیدهنگ بوون. . . . ده بی ئەو پۆژه سامناکه، فیزی به رپرسیارانی ده سه لاتی پیاوی سپی بکات، که له م جیهانه دا، ئاسایش و ناشتی بۆ که س نییه، تا مافی هیزه کاره یان حاکم بیته. . . .) (۳)

سیناریوی جهنگی ئەفغانستان، سیناریوی "شارستانییهکان" ه و به تایبه تی پینتاگۆن و خاوه ن سه رمایه ی مۆنۆپۆلهکانی نهوت و گاز و چهک و بانقهکان له سینتەری بازرگانی جیهانی. Manlio Dinucci له مانیفیستۆکه ی (ترخی ترس- بازرگانی به نهوت) ، له به شی یه که مدا وته ی مینجیمینتی کۆنزیرنی Unocal (جۆن یو. ماریسکا) ده هیئت: (تا له کابول حکومه تیک نه بیته، که شوینی متمانه ئەمریکا و شه رکه تی نه وته که مان نه بی، هه رگیز ئەو لوله یه دانامه زریته!)

له به شی سیه مه دا، له ژیر ناوی (چی له پشت تونیلی ترسی ئەفغانستان خۆی شار دووه ته وه) ، شرۆنۆلۆگی (زانینی کات) رووداوهکان به م شیوه یه ده نوسیت:

* یولی ۱۹۹۷:

پاش داگیرکردنی کابول-۲۵/سپتیمبر/۱۹۹۶- حکومه تی تالیبان له باره ی دامه زراندنی لوله ی گاز به ناو زه مینی ئەفغانستان به ره و پاکستان، ئیمزای ریککه وتنیکێ له گه ل پاکستان، تورکمستان، ئوزبه کستان کرد.

* ۱۹۹۷/۱۰/۲۷:

حهوت شه رکه تی نهوت و حکومه تی تورکمستان، کۆنزیرتیومی (یه کیتییه کی کاتی له نیوان چه ند شه رکه تیک) لوله ی گازی ئاسیای ناوه پاست داده زریتن و ده یانه ویت له تورکمستانه وه تا پاکستان، به درێژایی ۱۴۶۴ کیلۆمیت لوله ی گاز دابه زریتن، ده شتوان

٧٥٠ کیلوکیتر به ره و هیند پاییکیشن. شه رکه تی ئه مریکی بۆ ئه نه رژی (UNOCAL) له لووتکه ی ئه م کۆنژۆتیومه دانیشتیبوو و له گه لیاندا شه رکه تی نه وتی سعودیه ی عه ره بی (Delta Oil)، (Crescent Group) پاکستان، (Gazprom) روسیه ی، (Hyunda Engineering Construction) کۆریای خواروو، (Inpex und Itochu) یابان. نیاز بوو به م پرۆژه یه که سالانه ٢٠ ملیارد کۆپیک میتر گاز پیی ده گوینریته وه، له ماوه ی ٢-٣ سال دروستی بکن. له ته ک ئه م ریکه وتنه دا، شه رکه تیک ی نه وتی ئه رژینتینی (Bridas) رایگه یاند که له ١١/٤ خه ریکه له باره ی دامه زاندنی لوله ی گازیک، ریکه وتنیک له گه ل تالیبان ده کات.

* ١٩٩٧/١١/٢٥:

به پرسی شه رکه تی (Unocal) ی ئه مریکی (بۆی تۆدۆر)، مانا ستراتیژییه که ی تونیلی ئه فغانستان، بۆ گه یشتن به ئاسیا دیاری ده کات "ئه مه بازارپیک ی خیرا گه شه سندوه ی نه وت و گاز له نزمایه کانی قه وقاز". تونیلی چین زۆر دریزه و نرخیک ی به رزی هه یه (هه روا واشینتون ئاره زوی له سه ر نییه) و تونیلی ئیرانیس له لایه ن ئه مریکاوه ناپه سه نده.

* ١٩٩٧/٥/دیسه مبه ر:

شاندیک ی پایه به رزی تالیبان بۆ ئه مریکا میوانداری ده کړین و له گه ل شه رکه تی (Unocal) له بیرو ی سه ره کیان له (Sugarland) و له تکزاس بۆ چه ند پۆژیک گفنگو ده کهن. له هه مان کاتدا، Unocal له قه نده هار بیروکه ی ده کاته وه.

* یه نیوه ری/١٩٩٨:

تالیبان رایگه یاند که وا به په سه ندی ده نن له گه ل شه رکه تی Unocal ریکه ون له سه ر لوله ی گازکه و ئیمزا بکن. ئه مه له یونی رویدا، واته پاش ئه وه ی شه رکه تی Gazprom ی روسی ١٠٪ی به شه کی له پرۆژه که فرۆشت، بۆیه Unocal و Delta Oil ی سعودیای عه ره بی به ٨٥٪ کۆنترۆلی ته واویان به سه ر پرۆژه که شکا. له م کاته وه ناخۆشی که وته نیوان سعودیه ی و ئه مریکا. له بهر هه ر هۆیکه بی، واشینتون متمانه ی به رژی تالیبان نه ما، رهنگه له بهر گه شه سه ندنی دهنگی ئه نته ئه مریکا بی یا له بهر ئه وه بی تالیبان شایه نی متمانه نه بیته له توانای کۆنترۆلکردنی بۆ پرۆژه که. سعودیای عه ره بی (به ریکه وتن له گه ل واشینتون) چه ندین سال به پوول یارمه تی تالیبانه کانیان دا به هۆی هه لویستی ئه نته سوڤیت و ئه نته ئیرانیان و ده یانه ویست دریزه به پشتگیریه که یان بدن. حکومه تی سعودی، پاکستان و ئیماراتی عه ره بی تاقه ده ولته تن، حکومه تی تالیبان به په سمی ناسی.

* ٢٠/ئۆگۆست/١٩٩٨:

ئه مریکا له دژی بنکه تیرۆریسته یه کانی بن لادن، یه که م هیرشی ئاسمانی له سه ر ئه فغانستان ده کهن.

* ٢١/ئۆگۆست/١٩٩٨:

رۆژیک پاش هیرشه ئاسمانیه که ی ئه مریکا، Unocal رایگه یاند که وا چالاکیه کانی بۆ ریئالیستکردنی لووله کی گازکه راده گریته و "ئه و کاته ده ستی پیده کاته وه، له ئه فغانستاندا، تۆکه یه کی پیویسته هه بیته بۆ خه رجکردن به سه ر لووله ی گاز له لایه ن پاره دهره ئینته رناسیوناله کان."

* ٨/دیسه مبه ر/١٩٩٨:

Unocal ده ستکیشانی له پرۆژه که ییش راده گه یه نیته. فاکتومی گرنگ ئه وه یه، شه رکه تی DeltaOil سعودیه ی عه ره بی، پۆزیتسیونی سه ره کی وهرده گریته. ئیستا ئیتر وا دهرده که ویته که ریئالیزکردنی پرۆژه که بلۆک کرا.

* مانگی/٤/١٩٩٩:

ئه فغانستان، پاکستان و تورکمناستان ئاشکرای ده کهن که ریکه وتوون له سه ر ئه وه ی پرۆژه که دامه زیننه وه. پوو له کۆنژۆرتیومه که ده کهن که ئیستا له لایه ن شه رکه تی نه وتی DeltaOil سعودیای عه ره بی به رپۆبه رایه تی ده کړیته بۆ دریزه پیدان به م پرۆژه یه. لیره دا ئه مریکا ده بینیت نه وت و گازی قه وقاز له ژیر ده سه لاتی دهرده چیته. ٢٠٠٠/١٠/٢٠٠١. سه رچاوه (Indymedya)

ئەمە پرۆژە "مۆدیرنەکانە" و پەلێک لە ھاومەتەرەسەکەیانە وەک لە وتاری (ھۆ پاستییەکانی ئەم جەنگە) ییش باسەم کرد (٤) ، چۆن (حککا) و ھاوبەرە کوردەکانی لە ژێر پابەراییەتی ئەمریکا و جەنگە "متمەدنکە" دا، تمدن بۆ ئەفغانستان دەبەن. (بڕوانە ئۆکتۆبەر، ژ ١٤)

ھێزە کۆمونیستەکان، کانونی زیندانە سیاسییەکان (لە دەرەو) (٦) و چەپەکانی ئێران (سازمان ئەقلىیەت (٧) ، سازمان اتحاد فدائیان کۆمونیست) (٨) و چەندین پیکخوازی تر لە بەرەى دژى جەنگى ئیمپریالیستی و حکومەتی کۆنەپەرەستی تالیبان و ھاوپەیمانی باکور پاوەستان. دەبێ (حککع) پرسیار لە خۆیان بکەن، بۆچی مەنسور لە شەپى دوو گەواددا، پشتگیری لە گەوادیکیان دەکات؟ لە شەپى (عیراق و ئەمریکا) دا، لایەنى رژیمی فاشستی بەغدا و ھێزە ئیسلامی و ناسیونالیسە عەرەبیەکانی گرت، ئیستا لە شەپى (ئەفغانستان و ئەمریکا) دا پشتگیری لە جەنگى ئەمریکا دەکات. پرسیار ئەمەیه: چی لەم ھەلۆیستە کۆمونیستی و کریکارییە؟ من باسی تۆحە و زنجیرکوتانەکانە تان ناکەم بۆ لەشکری ئازادی گەلان و پەيامبەرى مەدەنییەت (پیتناگۆن) ، بەپای ئیۆ، ناکریت لە دژى ھەردوو لایەنى تاوانبار خەبات بکەن؟ . . . من ئەلیم ماست سپییە، ئەو دەلی، نەخیر پەشە! . . .

لێرەدا سەرلەنوێ ھێما بۆ ھەلۆیستی حزبی کۆمونیستی ئەفغانستان دەکەم: بۆ پێشەو بەرەو ریکخستن و بەریاکردنی موقاوەمەتی جەماوەری دژى ئیمپریالیزم. . . مردن بۆ ئیمپریالیزم و کۆنەپەرەستان. . . بژی شۆرش، بژی کۆمونیزم. . .

بەرەو ھەلۆیست و کرداری تر

بۆ روخاندنی فاشییەت و دژایەتیکردنی جەنگی ئەمریکی!

دوور لە ھەر بۆچوونیکى ئیمە وەک کۆمونیست، ھێزە شەپخوازەکان زەمینەى جەنگەکیان بەرفراوانتر دەکەن و ھیچ کاتیک وەک ئەمڕۆ بەرەکان ئەوەندە بە پوونی خۆیانمان نمایش نەکردووە:

- ئەمریکا، بەریتانیا و ئوستورالیا بەرەى جەنگیان گەرمترکردووە دەیان ھەزار سەرباز بە نویتترین بەرھەمی چەکسازیان بۆ کەنداو بردووە: بە پلەى یەکەم، پاپۆرە جەنگییەکانی ئەمریکا (یوکسەر، بونھوم ریتشارد، کلیف لاند و دویوکی) بپاری لەسەرى کوشتنی ملیونان مرقیان پى دەکرێ و دەیانەوی چارەنووسی ناوچەکە دیاری بکەن. سەرمايە مۆتۆپۆلی نەوتی ئەمریکی سوورن لەسەر کۆنترۆلکردنی ھەموو بازارەکانی نەوت و گازی ناوچەى رۆژھەلاتی ناوین (لە ئەفغانستانەو تا عیراق، ئێران، دوورگەى عەرەب و رینگاوبانە ستراتییەکانی)

- دەسەلاتی فاشیستی عیراق لە پیناومانەو لە فەرمانرەوای تیرۆستیەکی و درێژەپیدان بە کۆنترۆلکردنی سەرمايە زلھیزەکەى (نەوت) ی خەلکی عیراق، ھەموو سەرشۆرپیەك قبول دەکا و ھەلۆدەدا بە پڕوپاگەندە ژەھراوی و درۆزنەکانی لە بارەى "دژایەتی ئیمپریالیزم" بە شێو ئەلمانییە دڕندانەکەى و "بەرگری لە نیشتمان" و "ئاینی ئیسلام" کە بەخۆی ھەموو عیراقی کرد بە گۆرەپانی دايلۆسین و تیرۆری بەرفراوان، گیلە بە ھەستی جەماوەر دەکا. پاش نزیکەى پتر لە ٣٥ سال لە دەسەلاتدارییە خۆیناویییەکەى، ھیچ ھیزیک نامادە نییە بەرە لە گەلیدا ببەستی و چارەنووسی خۆی بە فاشییەتەو گری بەدا. دەبێ دەستکردەى دەستی پێشەسازی ئەلمانى (بەپلەى یەکەم) بە ھەموو نرخیک برۆا.

ئەو چ حەقیقەتیکى رووتە بە بەرچاوماندا تەراتین دەکا: فاشییەت لە لایەن ھەموو لایەکەو ھەر لایەك بە پى بۆچوونی خۆی، نەفرەتی لى دەکا! ھەرچەن ھاوارو داد دەکەن، پەشیوانی لە تاوانەکانیان دەرەبەن (راگەیانندنەکانی تاریق عەزیز: ئیمە ھەلەمان کردووە لە گەل ئۆپۆزیتسیون. . .) کەس بە نرخى پوشیش لییان ناکرێ و ھەموو ھیزەکان، لەگەل بپاری کەولکردنیدان. دروشمی بالای ئەمڕۆ: بپوخی فاشییەت، نا بۆ جەنگ و تیرۆری ئەمریکی!

- ئەلمانیا وەک زلھیزیک، بە زەقى رایدەگەینى کە دژى جەنگى ئەمریکییە (فەرەنسایش لەھەمان سەنگەرە) ، وەک بلی بە ناراستەوخو دەلین، ئەو ھى ئیمە لە عیراق بنیاتمان ناو، نامانەوی ئەمریکییەکان خاپوری بکەن! سەدان شەرکەتی ئەلمانى رژیمیان بە چەکی کۆمەلکۆر، پچەک کرد. ھەلۆیستی سەرمايەدارى مۆتۆپۆلی ئەلمانى و ھوکومرانی سۆسیال دیموکراتەکەى، و مانۆرە سیاسییە فیلزانەکەى بۆ بازارى گەرمی عیراق، لێرەو سەرچاوە دەگرێ.

ئەركەكانمان:

۱/ ئىمە دەتوانىن بە كۆمونيست و چەپە شوپشگىرەكان و بزوتنەوہى ناشتى لە وەلاتە ئۆروپىيەكان و ئەمىرىكا و جىهان ئەم بۆچوونە رابگەيەنن: ئەگەر ئۆو بە راست دژى جەنگن، ئەوا دەبى بە ھەموو جۆرىك (بە خەباتى چەكدارىشەوہ) لە دژى ئەو شەركەت و حزب و حكومەتانەى وەلاتەكانيان خەبات بەكەن كە رژىمى عىراقىان پەرچەككرد. ئەمەيە خەباتى راستەقىنە لە دژى جەنگى ئەمىرىكى و تاوانى ئەلمانى و فەرەنسى و ئەم خەباتە لە گەل خەباتى كۆمونيست و چەپى عىراق و گەلى كوردستان بۆ روخاندنى رژىمى فاشىست، گرى بەدەن. ئەمەيە ھاوپشتى نىونەتەوہى ژىر دەستەكان، نەك ئەو دروشمانەى ھەليانگرتووە كە بىيانەوئى و نەيانەوئى، فاشىيەت لە عىراق سوودى لى وەردەگرئى و لە ھەمان كاتدا دژايەتتییە لە گەل ئىمە.

۲/ دەبى رسواى ئەو رىكخراوانە بەكەن كە گوايە كۆمونيستن و بەم ناوہو پىروپاگەندەى ژەھراوى دژى كرىكاران و زەحمەتكىشانى عىراق دەكەن و پشتگىرى لە رژىمى فاشىست دەكەن. بۆ نموونە:

- أ- رىكخراوہ ترۆتسكىيەكان (گروپى ئەسپارتاكۆس سەر بە ئومەمىيەتى چوار- ئىرنست ماندىل-رۆژنامەكەيان، ژمارە ۷۷ لە ۱۹۹۰/۱۰/۹-، گروپى Klissenkampf-رۆژنامەكەيان، ژمارە ۸۷، ئۆكتۆبرى ۱۹۹۰، ئومەمىيەتى چوار سىنترال و شاخەى فېن كە لە جەنگى دووھەمى كەنداو پشتگىرى لە فاشىيەتيان كرد و داوايان لە كۆمونيست و چەپەكانى عىراقىش كرد، بەرە لە گەل فاشىيەت بېستەن.
- ب- مەنسور حىكەت داگرکردنى كووەيت لەلایەن رژىمى فاشىيەوہ، مەحكوم نەكرد. لە گەل گەلگۆيەكەيدا دەلى "بەھەمان شىوہ، مەحكومى مىسر ناكەين ئەگەر رۆژىك بىت و سعوودىيەى عەرەبى داگر بكا و دەسەلاتەكەيان بپوختن!!"

(سەرچاوە: دەقى گەلگۆكەى لە نامىلكەى: **Die Ursachen und Hintergruende der Golfkriese-September 1990-**)

لەپەرەى ۱۳ و ۱۴. ھەروا ھەلوئىستيان لەبارەى جەنگى ئەفغانىستان. ئاخىر ئەو ھەلوئىستانە چ پەيوەندىيەكى ھەيە بە ھەلوئىستى كۆمونيستىيەوہ؟ پەيروانى بۆچوونەكانى مەنسور حىكەت ئىستاش دەتوانن دان بەو ھەلەلە بنىن و رەخنە لە خۆيان بگرن.

۲/ رىكخراوہ كۆمونيست و چەپەكان، دان بە پەرتەوازى خۆيان بنىن و ھەولئى جەدى بۆ دامەزراندنى يەكئىتى بەرەى چەپ بەدەن!

۳/ دەبى ئەو حزب و گروپە كۆمونيست يا چەپەكان كە توانايان ھەيە، ئەكتسىونى چەكدارانە بە دروشمى (بپوختى دەسەلاتى فاشىيەت لە عىراق، مەرگ بۆ ئىمپىريالىزمى ئەمىرىكى. . . . بژى راپەرىنى جەماوہرى. . . . بژى دەسەلاتى شوورايى كرىكاران و زەحمەتكىشان) لە ناوچەكانى ژىر دەسەلاتى فاشىيەت، ئەنجام بەدەن! بەم ھەنگاوە دەتوانن پىروپاگەندەى درۆزانەى فاشىيەت پوچەل بەكەينەوہو جەماوہر بەرەو راپەرىنى چەكدارانە رابكيشين و بە ھەموو دنيا رابگەيەنن كە ئىمە دژى جەنگى ئەمىرىكى و دەسەلاتى دىندەى سەددامين. دەبى بۆيان بەسەلمىنن كە ئەلئەرناتىقى شوپشگىرەپانە بوونى ھەيە. بەراستى لەم بارودۆخەى ئىستا، ھەموو سەرخستنىكى نوئى بزوتنەوہى شىووعى و شوپشگىرى جىھانى كەوتووتە دەستى شىووعىيەكانى عىراق و كوردستان!

۴/ بە گەلى كوردستان رابگەيەنن كە ئەزموونەكەى لە مەترسىدايەو دەبى خۆى بۆ بەرگرى لە دەستكەوتەكانى نامادە بكا. رژىمەكانى ناوچەكە، ئەمىرىكاو فاشىيەت دەيانەوئى كوردستان بەكەن بە گۆرەپانى جەنگەكەو ئەوہى خەلكى كوردستان دەستى كەوتووە، لەناوى بىەن!

چەند ووتارىك بۆ گەلگۆكردن و لەيەك تىگەيشتن!

پىشى دەنگى بۆمب و رەنگە ئەم جارەيان بۆمبى ئەتۆمى، دەنگى حزبە شەرخوازەكان بە ئاشكرا و نەپئى بەرزەبنەوہو ئەوپەپى فرتوفىل، رىكارى، پىق و كىنە بە كار دەھىنن. ماسمىدياكانىشيان زەمىنەخۆشەكەن بۆ مارشى جەنگاوەرەكانيان، دروشمەكانيان بەرز دەكەنەو بەرھەمەيتنەرەكانى چەكيش بە روونى لىكاويان دپتە خواری.

لەم ساتەوہختەدا، ھەر وشەو راگەياندىنى حزب، مولتى و بانقەكان، كار لە بەرز و نزمى بۆرسە دەكەن، ھەموو شتىكيش لە پىناوى قازانچ بەدەست ھىنان پەواو پىرۆز دەكەن. بلەندگۆى مزگەوت و كلىسەكان، ھاوار بۆ خوا دەھىنن، لەشكرەكەيان پىرۆز بپتت. بە ھەموو دەنگيانەوہ ھاوار دەكەن: وەتەن لە مەترسىدايە! نىشتىمانپەروەران، بە پشتىوانى خوداوە، بەرەو بەرەى جەنگ! لەيەكەيان

دهلی: گهلی عه‌ره‌ب نه‌مره! خوا سه‌رۆك سه‌ددام ده‌پاریزی! . . . ئەو لاکه‌یان ده‌لێن : خوا پشتیوانی ئەمریکایه . . . ! هه‌ردوولاشیان سوێند به‌ پێرۆزترین شتیان ده‌خۆن که مه‌به‌ستیان ته‌نها سه‌قامگه‌رپوونی ئاشتی، دادپه‌روه‌ری و مافی مرۆڤ و دیموکراسییه!

له‌ سه‌ر ئاستی ئەلمانیا، وه‌ك له‌ رۆژنامه‌ی فرانکفۆرته‌ روندشاو نووسراوه‌: . . . گه‌رهارد شرۆده (سۆسیال دیموکرات) له‌ سه‌ره‌تای پڕوپاگه‌نده‌ی په‌سه‌می بۆ هه‌لبژاردنی حزبه‌که‌ی له‌ شاری هانۆڤه‌ر وتی: ئەلمانیا به‌شدارێ راسته‌وخۆ ناکات له‌ جه‌نگ دژی عێراق. کیودۆ فێسته‌قیله‌ و ڤۆلفگانگ گه‌رهارد (حیزبی لیبراله‌کان) له‌ راگه‌یانندێکی هاوبه‌شدا، داواده‌که‌ن، بابته‌ی عێراق له‌ ده‌ره‌وه‌ی مه‌سه‌له‌ی هه‌لبژاردن مامه‌له‌ی له‌ گه‌لدا بکری. . . . حیزبی سۆسیال دیموکرات، سه‌وز و لیبراله‌کان به‌ توندی له‌ دژی به‌شدارکردن له‌ جه‌نگ. . . . ڤۆلفگانگ گه‌رکه‌ (قه‌سه‌که‌ری سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌ی حیزبی دیموکراتی سۆسیالیستی) گومان له‌ قسه‌کانی سه‌رۆك حکومه‌ت (شرۆده) ده‌کا و ده‌لی "نیشانه‌یه‌کی پوون بۆ کۆرسی راستکردنه‌وه‌ی جدیدی سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌، ئەوه‌یه‌، شرۆده، هێزه‌کانی له‌شکری ئەلمانیا له‌ کووه‌یت و قۆچی ئەفریقا بکشینیته‌وه‌و داوا له‌ شوورای ناتۆ بکا، حاله‌تی هاوپه‌یمانییه‌تی لاببات. هه‌روا داوای کۆبوونه‌وه‌ی تایبه‌تی په‌رمان ده‌کا". له‌ولاوه‌وه‌ وه‌زیری به‌رگری ئەلمانی وتی "ئەو سه‌رباز و زریپۆشانه‌ی له‌ کووه‌یت دا هه‌ن، له‌وی نین، بۆ ئەوه‌ی کارێک له‌ دژی عێراق ئەنجام بده‌ن". دیتیش گینشه‌ر به‌ بۆنه‌ی ئەوه‌ی سۆسیال دیموکراته‌کان به‌شدارێ له‌ جه‌نگ دژی عێراق ناکه‌ن به‌تاک هه‌لۆیست وه‌رگرتنی ئەلمانیای خسته‌ ژێر په‌رسیاره‌وه‌" هه‌لۆیستیکی یه‌کگرتوی ئۆروپایی پێویسته، ده‌بی حکومه‌ت بۆ ئەم هه‌لۆیسته‌ ره‌نج بدا. ئەوه‌ی دیه‌وی کارتیکردتی به‌سه‌ر ئەمریکاه‌ هه‌بی، ده‌بی ئەو جۆره‌ هه‌لۆیسته‌ت هاوبه‌شه‌ی هه‌بی". . . . فریدبیرت فلویگه‌ر (قه‌سه‌که‌ری سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌ی سۆسیال مه‌سیحییه‌کان) رایگه‌یاند که بۆ جه‌نگ له‌ دژی عێراق، پشتگیری نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوه‌وه‌کان جێی هیوايه‌ به‌لام پێویست به‌وه‌ ناکات" (فرانکفۆرته‌ روندشاو، ۸/۷)

به‌ پێی گۆڤاری دێر شیبگل (۳۲، له‌ ۸/۵) بۆله‌ند ئەجه‌وید (سۆسیال دیموکرات) ئۆپیراتسیونی باران ریکخستوه‌. تورکیا خۆی ئاماده‌کا بۆ هه‌ره‌شه‌ی کاره‌ساتیکی ئینسانی: په‌نابه‌ری گورد-وه‌ك ئەوه‌ی له‌ ۱۹۹۱ روویدا- به‌ سه‌دان هه‌زار که‌س له‌ جه‌نگی که‌نداوی نوێ خۆیان رزگار بکه‌ن. . . . تورکیا، جه‌نگی بوش له‌ دژی سه‌ددام حوسینی هاوسیی ره‌زا قورسی، به‌ زاره‌کی قبوول ناکا و به‌ نه‌ینی ئاماده‌ی ده‌کا). له‌ ۸/۷، ریکخراوی پزیشکه‌کان بۆ له‌ناویردنی چه‌کی ئەتۆمی (IPPNW) بانگه‌وازیکی به‌ ناو (له‌ گه‌ل زریپۆشی فوکس و پاپۆری سه‌ربازی به‌ره‌و جه‌نگ؟) له‌ گه‌ل ئیمزای ده‌یان ریکخراو و پڕۆفیسۆر له‌ دژی به‌شداربوونی ئەلمانیا له‌ جه‌نگ دژی عێراق بلاک کرده‌وه‌.

هه‌موو بۆچوونه‌کان دووپاتی ئەو پاستییه‌ ده‌که‌ن که ئەم جاره‌یان ئەمریکا به‌ هه‌موو نرخیک، گه‌ر ته‌نها پێکه‌وه‌ له‌ گه‌ل به‌ریتانیا بی، جه‌نگ به‌رپاده‌کات. بۆ ئەم مه‌به‌سته‌ پێشوه‌خت "ئۆپیراتسیونی ئۆپلان ۱۰۰۳" بۆ روخاندی سه‌ددام ئاماده‌کردوه‌: له‌ گه‌ل بۆردمانکردنی چر له‌ ئاسمانه‌وه‌و به‌ زریپۆش و ۳۰۰ ۰۰۰ سه‌رباز له‌ قۆلی تورکیا، ئەردن و کووه‌یت، هێرش بکه‌ن. بپاریده‌رتترین هه‌له‌ی ئەم رازانه‌وه‌یه‌: وه‌لاته‌ ناوئراوه‌کانی هێرشه‌که‌ به‌شدارێ له‌ هێرشه‌که‌ ناکه‌ن. بۆیه‌ ئەمریکا گه‌یشت به‌ بپروکه‌ی ستراتجییه‌تی جه‌نگی خیرا: ۵۰ هه‌زار کۆماندۆی سه‌ربازی راسته‌وخۆ له‌ به‌غداي پایته‌خت و له‌ سینتپاله‌کانی سه‌رکردایه‌تی سه‌ربازی و هیدرای رژیمی سه‌ددام له‌ ناو ببه‌ن. . . .

رۆژنامه‌ی (یونگه‌ فیلت) ی ئەمرۆ وتاریکی له‌ ژێر ناوی (گروپه‌ ئۆپۆزیتسیونه‌کانی عێراق له‌ واشینتون کۆده‌بنه‌وه‌. له‌شکری تورکیا له‌ باشووری عێراقدا) تیدا هاتوه‌: . . . به‌ په‌سه‌می له‌ واشینتون باسی <<کۆمه‌لگای دیموکراسی مه‌ده‌نی >> له‌ پاش روخاندنی رژیمی عێراق ده‌که‌ن. مه‌سه‌ود بارزانی سه‌رۆکی پارتی دیموکراتی کوردستان به‌شدارێ له‌م کۆبوونه‌وه‌ ناکات، له‌ هه‌مان کاتدا جه‌لال تالیبانی سه‌رۆکی یه‌کیته‌ی نیشتمانی کوردستان له‌ ئەنقهره‌ دابه‌زی و به‌ره‌و واشینتون سه‌فه‌ری کرد. تاله‌بانی له‌ ئەنقهره‌ ته‌سدیقی بوونی له‌شکریکی تورکی زۆر له‌ باکووری عێراقدا کرد. رۆژنامه‌ی ئۆزگر پۆلیتیک هه‌والیکی بلاک کرده‌وه‌ به‌ پشتبه‌ستن به‌وانه‌ی به‌ چاوی خۆیان بینویانه‌، له‌ نیوان ۱۹/۱۶ یولی نزیکه‌ی ۱۰۰۰ سه‌ربازی تورک سنووری عێراقیان به‌زاندوه‌وه‌ و به‌ درێژایی رینگای کانێ ماسی شوینیان بۆ خۆیان دامه‌زاندوه‌وه‌. له‌شکری تورک پێش ماوه‌یه‌که‌ فرۆکه‌خانه‌ی (بامرنی) چاکردوه‌ته‌وه‌ و سه‌ربازی ئەمریکی تیدا به‌.

رۆژنامه‌ی (TAZ) له‌ ۸/۹ وتاریکی به‌ ناوی (سه‌ددام حوسین: عێراق نابه‌زی) بلاک کرده‌وه‌. له‌م وتاره‌دا باسی ووتاری سه‌ددام ده‌کات به‌ یادی تیپه‌رپوونی ۱۴ ساله‌ به‌ سه‌ر جه‌نگ له‌ گه‌ل ئێران که وتوویه‌تی "ئه‌گه‌ر ئەمریکا هێرشه‌که‌ی بکا به‌ راست، ئەوا ده‌چیته‌

ناو زبلخانەى میژوو" ھەروا ئەمتستی دەرکردووہ بۆ زیندانییەکان و ئەوانەى سزای مەرگ دراون، سزاکیان بووہ بە زیندانى ھەتاهەتابى.

ھەردوولا خۆیان بۆ جەنگیكى مائۆیرانکارانە ئامادە دەکەن، بە پىی بۆچوونى کریستیان گۆلا (ئەندامى نیت ویركى ناشتى کۆتۆپەرانیف لە بۆن) لە گفتوگۆی ئەمرۆی یونگە قیلت، لە وەلامى پرسىاریکدا دەلیت: بەداخوہ بەلئى ئەو ترسە ھەیە کە لە جەنگ لە دژی عیراق بۆمبای ئۆتۆمى بچوک بە کار بەیئیریت. . .

وہک دەبینین سەددام قسە شیتانەکانى خۆى دەکا بۆ گەرمکردنى گیانى نەتەوہ و ئاین بۆ مسۆگەرکردنى دەسەلاتە لەرزبوہکەى، بوش ھەنگاوى جیدیتری داناوہ بۆ تاوانى جەنگ، وەلاتە عەرەبیبەکان ئیستا رایدەگەيەن کە دژی جەنگن و ئامادە نین تیدا بەشدارى بکەن، بە تايبەتى ئوردن، بەلام بەشدارى پاشاکەى لە کۆبوونەوہى واشینتون شوینى پرسىارى و گومانە لە ھەلۆیستیان، بەرژوہەندى تورکیا لە گەل جەنگەکەىو خۆی بۆ ئامادە کردووہ، ھەلۆیستى سەرکردایەتى ھەردوو ئیدارەکەى کوردستان لە داواى روونکردنەوہ لە بارەى شوینى کیشەى کورد لە عیراقى پاش سەددام لە کۆبوونەوہى واشینتون و یەکەم جار ئامادەنەبوون لە بەشدارى کردن و پاشان بەشدارى مام جەلال لە کۆبوونەوہى ناوبراو، نیشانەى بى متمانەیبە بەو کۆبوونەوہیو لە ھەمان کاتدا نیشانەى پاراپوونە لە ھەلۆیست وەرگرتنى روون و ئاشکرا.

پرسىارەکە ئەمەى: لە ناو ئەم کیشمەکیشەدا، چى بە سەر ئەزموونى کوردستان دى؟ تورکیا چ پرۆژەیک جیبەجى دەکا؟ خەلکى زەحمەتکیشى عیراق کام بەرە بۆ خۆى ھەلدەبۆزى لە نیوان بەرەى دەسەلاتىکى دپندە، تیرۆرى جەنگى ئەمریکى و ئۆپۆزیتسیونىکى پەرتەواز، چەپىکى بى توانا؟

۲۰۰۲/۹/۸

جەنگ لە نیوان رۆشنبیرە ئەمریکى و ئەلمانىیەکان!

لە واشینتون، رۆژى پینجشەمە تیکستیک بڵاوکرایەوہ، لە لایەن ٦٦ رۆشنبیرى ئەمریکى ئیمزاکراوہ. لە ژیر ناوى ئیمزا-کەرەکان پروفیسۆرى بەناوبانگى زانکۆکان و بەرپۆہبەرانى چەندین ئینستیتوتى سیاسى، لەوانە سیناتۆرى رابردوو دانیل پاتریک مۆنہان، بیرمەندى کۆمەلناسى ئەمیتای ئیسپونى، میژووناس فرانسىس فۆکۆیاما ("کۆتایى میژوو") و پروفیسۆرى زانکۆى ھاڤارد ساموئیل پ. ھۆنتیگنتۆن (جەنگى کلتورەکان) .

ئەم گروپە وەلامى نامەىکى کراوہى کەسایەتى ئەلمانى دەدەنەوہ کە لە ٥/٢ لە ژیر ناوى "جیہانىکى دادپەرورەانەو ناشتى بەشپۆہیەکى ترە" کە لە رۆژنامەى (فرانکفۆرتە روندشاو) بڵاوکراوہوہ. ئەم نووسراوہى ئەلمانەکانیش وەلامى نووسینىکى ئەمریکىیەکان بوو کە تیدا بەرگرییان لە جەنگى ئەنتى تیرۆرى ئەمریکىیەکان کرد و بە "دادوہر" یان ناویرد.

لە یەکەم نامەى رۆشنبیرە ئەمریکىیەکاندا کە ھىچ ووشەىکیان لە بارەى "کۆمەلگۆزى" ٤٠٠٠ ئەفغانى تسیڤیل نەدۆراند، رۆشنبیرە ئەلمانىیەکانیان بیدەنگ نەبوون. ھەروا ھىچ بەھایەکى گەردوونى رەواجدار نییە، بۆ بیانوھینانەوہ بۆ تۆلەسەندنەوہى کۆمەلگۆزىیەک وەک ٩/١١ لە ئەمریکا بە کۆمەلگۆزىیەکى تر. لەوانەى ئیمزای ئەم نووسینەیانە کرد، شیکارى دەروونى ھۆرست ئیبەرت-ریشتەر، تیۆلۆگ فریدریش شۆرلیمە، پروفیسۆرى ریتۆرىک ڤالتەر یەنس، پیتەر رۆیمکۆرف، شریستۆڤ ھاين و گوینتەر فالراف.

ئەمریکىیەکان دلساردبوونەوہ لە بارەى ھەلۆیستى برادەرە ئەلمانىیەکان کە بە گشتى ھىچ "ھەلۆیستىکى پەوشتى بروا پینھنەن" یان لە بارەى پرسىارى بەکارھینانى زەبرى چەک پيشان نەداوہ. لە یەکەم مانیفېستیاندا کە سەردىرى "لە پیناوى چیدا خەبات دەکەین" ھەلگرتبوو، بەلگەیان لە بارەى بىرۆکەى کلاسیکى "جەنگى رەوا" ھینابوو. لە لای ئەلمانىیەکان ھىچ ھەلۆیستى وەرگرتنىک دەرناکەوئى.

...

"پرەنسیپى پەوشتىکى ئونىڤىرسال"

ئەمریکىیەکان دەنوسن، تا ئیستا چوار بنچینە بۆ ھەلۆیستى پەوشتیانەى رۆشنبیرەکان لەم بارەىوہ وەرگریاوہ: پاسیفیستەکان کە ھەر فۆرمىکى جەنگ رەتدەکەنەوہ، رینالیستەکان، لایەنە رەوشتییەکانى پشتى دەسەلات- و بە کارھینانى بەکارناھینن، لایەنگیرانى جەنگى پیرۆز، ئەو خواپە یا دەسەلاتىکى بالادەکا بە بەرپرسىار لە بەرامبەر مردووہکان، و لایەنگیرانى "جەنگى پوا" کە ئەمانیش لە جەنگدا بەدوای "پرەنسیپى پەوشتىکى جیہانى" دەکەون. بە گوێرەى ئەوہ بریار دەدرى، کەى بەکارھینانى زەبرى چەک لە بارى

په‌وخته‌وه بیانوی هه‌یه. هه‌روا ده‌نووسن: ئه‌وه په‌وشتیکی کوپرا‌نه‌یه، به‌راورد بکه‌ن له نیوان کوشتنی بی مه‌به‌ستی تسفیله به بی نیاز له جه‌نگینکا هۆی په‌وای هه‌یه و ئامانجی سه‌ریازه‌کانی ئه‌وه‌یه، زه‌ره‌ری له ده‌ستدانی ژبانی تسفیله که‌م بکه‌نه‌وه له گه‌ل کوشتنی تسفیله به‌مه‌به‌سته‌وه. . . له لایه‌ن تیرۆریسته‌کانه‌وه، که به‌رزترین ئامانجیان ئه‌وه‌یه، ژماره‌ی کوشتنی تسفیله‌کان زیاد بکه‌ن. (سه‌رچاوه دیر شیبیگل، له ئینته‌رنیته‌وه)

ئهم هه‌واله زۆر سه‌ره‌نج‌اکیش بوو، بۆیه ئهم پرسیاره هاته‌ئاراوه: ئایا ئیمزاکردنی مانیفیستی "له پیناوی چی خه‌بات ده‌که‌ین" له لایه‌ن فۆکۆو هونتگینتۆنه‌وه، ریککه‌وته؟

بی گومان نه‌خیر، چونکه ئیمزاکه‌ران بیانوو ده‌هیننه‌وه بۆ جه‌نگی ئه‌مریکی له ئه‌فغانستان که ته‌نها له پیناوی نه‌وت و گازدا هاته ئاراوه و خودی سه‌رمایه و حکومه‌تی ئه‌مریکی ئاگرخۆشکه‌ره‌که‌ی بوون.

خاوه‌نی "کو‌تایی میژوو" کو‌تایی به‌باسه‌کانی خۆی هینا، به‌م نووسینه‌یش سه‌لماندی که رۆشنیبری سیاسه‌ت و (جه‌نگی په‌وا، به‌لام به‌شیوه و نیازه ئه‌مریکی) یه‌کانه.

کاتی کو‌مونیسته‌کان باسی جه‌نگی په‌وای ژێرده‌سته‌کان ده‌که‌ن، هه‌موو رۆشنیبره‌کانی جیهانی جه‌نگی پۆژانه و گلاسیکی سه‌رمایه، به‌هه‌موو زمانه‌کان به‌لگه ده‌هینن بۆ ئه‌وه‌ی چینی کریکاران و زه‌حمه‌تکیشان به‌وه هه‌لبه‌ئه‌تینن که جه‌نگ، جه‌نگه و په‌وا و نارپه‌وای نییه. به‌لام کاتی به‌خۆیان تووشی پۆخله‌واتی سیاسه‌تی خۆیان ده‌بن، باسی لێوه ده‌که‌ن! ده‌بی ئه‌وه‌ش بلێم که زانا ئه‌لمانه‌کانیش ده‌رپری سیاسه‌ت و بیری بۆگه‌نی جه‌رمانن و هه‌ر وایش ده‌میننه‌وه وه‌ک بلێی به‌وه مه‌حکوم بوون، درێژه به‌ریگی تایبه‌تی خۆیان ده‌ن: هایدگه به‌په‌واوه بوو به‌ئه‌ندامی حزبی نازی، به‌زگری لێ کرد، پروفیسۆری زانکۆی به‌ره‌و سزای کوشتن برد. پاش له‌ناوبردنی ده‌سه‌لاتی نازییه‌ت هه‌ر په‌وای به‌نازییه‌ت هه‌بوو، ته‌نانه‌ت له‌سه‌ر داخواری براده‌ره‌کانی (هیربه‌رت مارکۆزه و کارل یاسبه‌ر) ئاماده نه‌بوو بۆ مه‌حکومکردنی نازییه‌ت و کرده‌وه‌کانی. . . هتد.

هه‌لویستی رۆشنیبره ئه‌لمانییه‌کان له‌خۆشه‌ویستی بۆ ژبانیکی دادپه‌روه‌رانه سه‌رچاوه‌ی نه‌گرتووه، به‌لکو له‌ئهن‌تی ئه‌مه‌ریکانیزمه‌وه. ئه‌گه‌ر ئه‌مرۆ په‌روانین به‌هه‌لویستی ئه‌لمانیا له‌باره‌ی جه‌نگ، ده‌بینین، هه‌ر له‌چه‌کفرۆشه‌کانی گازی کیمیاوییه‌وه تا ده‌گاته‌چه‌کساز و پیشه‌سازه‌کانی تر، له‌نازییه‌کانه‌وه تا موپه‌مان (لیبراله‌کان) و سۆسیال دیموکرات و باله‌کانی، سه‌وز و برێک له‌چه‌په‌کانیان ده‌بینین، بوون به‌یه‌ک به‌ره‌ی یه‌کگرتوو بۆ پش‌تیوانی له‌سه‌ددام!

رۆشنیبری شو‌عییه‌ت له‌دژی رۆشنیبری ده‌سه‌لاتی بالا ده‌ست،

واته نه‌سمپاتی و پش‌تگه‌ریکردن له‌ده‌سه‌لاتی نه‌گریسی

به‌عسی فاشیست و نه‌له‌جه‌نگی مله‌ورانه‌ی ئه‌مریکا!

۲۰۰۲/۸/۱۰

تیبینی کوردستان نیت:

ئهم نووسینه‌ی بیروبو‌جونی حاره‌نه‌که‌په‌ت، کوردستان نیت له‌ناوه‌رۆکه‌که‌ی به‌رپرسیار نییه.